

1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

Levélcím: 1245, Budapest 5. Pf. 1036

Telefon: (06-1) 472-8865, **Fax:** (06-1) 472-8860

Ügyszám: Vj/43/2012.

Iktatószám: Vj/43-117/2012.

BETEKINTHETŐ!

A Gazdasági Versenyhivatal eljáró versenytanácsa a Dr. Sz. I. ügyvéd (Dr. Szabó Iván ügyvédi Iroda) által képviselt „**ÉRD és TÉRSÉGE**” Regionális Víziközmű Kft. (2030 Érd, Fehérvári út 63/B-C.) eljárás alá vont vállalkozás ellen gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalmának feltételezett megsértése miatt indult versenyfelügyeleti eljárásban tárgyalás tartását követően tárgyaláson kívül meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t .

Az eljáró versenytanács megállapítja, hogy az „**ÉRD és TÉRSÉGE**” Regionális Víziközmű Kft. visszaélt gazdasági erőfölényével, amikor 2011. március 1. és 2011. december 31. között túlzottan magas díjat alkalmazott a mellékvízmérők zárral ellátásáért olyan esetekben, amikor a mellékvízmérőket más vállalkozás szerelte fel vagy cserélte ki.

A határozat felülvizsgálatát a kézhezvételtől számított 30 napon belül a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz címzett, de a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsánál benyújtott vagy ajánlott küldeményként postára adott keresettel lehet kérni. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálja el, a felek bármelyikének kérelmére azonban tárgyalást tart, mely kérelmet az ügyfél a keresetlevelében terjesztheti elő.

I. Az eljárás megindítása

I.1. A vizsgálat tárgya

1. A 2012. június 4-én kelt ügyindító végzésben foglaltak szerint „a Gazdasági Versenyhivatal észlelte, hogy az „ÉRD és TÉRSÉGE” Regionális Víziközmű Kft. (a továbbiakban ÉTV Kft., vagy eljárás alá vont) a mellékvízmérők hitelesre cseréléséhez kapcsolódó műszaki átvétel és zárral való ellátás (plombálás) szolgáltatás igénybevételéért fizetendő díjakat valószínűsíthetően indokolatlanul magas mértékben állapította meg, és ezzel valószínűsíthetően megsértette a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 21. §-ának a) pontját. A versenyfelügyeleti eljárás kiterjed az eljárás alá vont által meghatározott, a 2011 márciusától a vizsgálat megindításáig alkalmazott, a mellékvízmérők csere utáni műszaki átvétel és zárral való ellátás (plombálás) szolgáltatásért fizetendő díjak mértékének vizsgálatára.”
2. A Gazdasági Versenyhivatal 2013. május 15-én kelt Vj/43-96/2012. számú végzésével a vizsgálatot kiterjesztette. A kiterjesztő végzés szerint „a Gazdasági Versenyhivatal észlelte, hogy az „ÉRD és TÉRSÉGE” Regionális Víziközmű Kft. az újonnan felszerelt mellékvízmérők műszaki átvétele és zárral való ellátása szolgáltatást azonosan kezeli a mellékvízmérők csere utáni műszaki átvétele és zárral való ellátása szolgáltatással, ennek keretében mindkét szolgáltatás-típusra ugyanazokat a – gyanú szerint túlzó mértékű – díjakat alkalmazza, ezzel a Tpv. 21. §-ának a) pontjában foglalt tényállás megvalósításával valószínűsíthetően megsértette a Tpv. 21. §-ában előírt tilalmat. Ez a gyakorlat összefügg az eljárást megindító végzésben megjelölttel, mivel a mellékvízmérők csere utáni műszaki átvétel és zárral való ellátás, valamint a mellékvízmérő felszerelés utáni műszaki átvétel és zárral való ellátás szolgáltatásokat az eljárás alá vont egységesen kezeli és azokra azonos díjakat alkalmaz, mellékvízmérő műszaki átvétel és zárral való ellátás megnevezéssel.”

A vizsgálat a fentieknek megfelelően az eljárás alá vont által 2011 márciusától a vizsgálat megindításáig (2012 júniusa) alkalmazott, a mellékvízmérőkhöz kapcsolódó műszaki átvétel és zárral való ellátás (plombálás) szolgáltatásért fizetendő díjak mértékét érintette.

I.2. Az eljárás alá vont vállalkozás

3. Az ÉTV Kft.-t a Budapest nyugati és déli szomszédságában található települések hozták létre 1993-ban azzal a céllal, hogy a települési önkormányzatok tulajdonába került víz- és csatornaműveket üzemeltesse.

4. 2006-ban a tulajdonosi kör két szakmai befektetővel bővült, a Veolia Víz Zrt.-vel és az FCSM Zrt.-vel. A szakmai befektetők 25 éves időtartamra 25%-os üzletrészt vásároltak az eljárás alá vont vállalkozásban.¹
5. Az ÉTV Kft. Érd Város Önkormányzata, valamint Törökbálint Nagyközség Önkormányzata, Herceghalom Község Önkormányzata, Diósd Község Önkormányzata, Tárnok Nagyközség Önkormányzata, Pusztazámor Község Önkormányzata, Sósút Község Önkormányzata (a továbbiakban együtt: Önkormányzatok) 74%-os, illetve a Fővárosi Csatornázási Művek Zrt. (a továbbiakban:FCSM Zrt.) 5,2%-os, a Veolia Víz Zrt. 20,8%-os tulajdonában áll.²
6. Az eljárás alá vont 2012. évi nettó árbevétele 3,7 milliárd Ft volt.

II.

Szabályozási környezet, illetve a magatartást érintő állami ráhatás bemutatása

7. A víziközmű szolgáltatásokra vonatkozóan az országgyűlés 2011. év folyamán új szabályozást alkotott. Az új szabályozás a víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvényben ölt testet, amely jogszabály előírásai fokozatosan, 2011. december 31. és 2015. január 1. között lépnek hatályba, vagyis a víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény a vizsgált időszak egy részét érinti.
8. Sem a 2011. december 31-ig hatályos, sem a későbbi időpontokra vonatkozó jogi szabályozás nem tartalmaz szabályokat a mellékvízmérő zárral való ellátás tevékenységre vonatkozóan, sem a szolgáltatás tartalmára, sem nyújtásának módjára, sem ellenértékére vonatkozóan.
9. Az ivóvíz-szolgáltató az ivóvizet vezetékhálózaton szolgáltatja, ennek a fogyasztó felé való elágazása az ún. bekötővezeték; ilyenből főszabály szerint egy lehet egy ingatlanon (azaz egy helyrajzi számmal jelzett telken). Ennek fogyasztó felé eső végpontjára kerül felszerelésre a bekötési vízmérő (az előzőekben elmondottakra tekintettel egy bekötési vízmérő helyrajzi számonként). A rendszer a bekötési vízmérőig, ez utóbbit is beleértve, az ivóvíz-szolgáltató tulajdonában van, és az ivóvíz-szolgáltató közszolgáltatás körébe tartozó ivóvíz-szolgáltatási kötelezettségeis eddig a pontig áll fenn. A rendszer karbantartásával, fenntartásával kapcsolatos tennivalók és költségek – beleértve a bekötési vízmérő hitelesítésének feladatát és költségét is – az ivóvíz-szolgáltatót terhelik.
10. Az ivóvíz-szolgáltató az ivóvíz-szolgáltatásra vonatkozóan a bekötési vízmérő szerinti jogalannyal köt szerződést. Az ivóvíz-szolgáltatásra vonatkozó szabályozás ezt a személyt – tehát azt, aki a bekötési vízmérőt érintő szerződést megkötötte az ivóvíz-szolgáltatóval az ivóvíz-szolgáltatásra vonatkozóan – nevezi és tekinti fogyasztónak.

¹Ld. Vj/36/2006 eljárásban engedélyezett irányításszerzés.

² Vj/43-32/2012. sz. irat

11. Amennyiben egy helyrajzi számon több háztartás van (pl. az egy helyrajzi számon lévő társasházban meglévő több lakás), és ezek, illetve ezek valamelyike úgy dönt, hogy saját vízdíját a saját fogyasztása alapján, és közvetlenül a vízszolgáltatónak fogja fizetni, akkor ez egy hiteles mellékvízmérő felszerelése után (és erre vonatkozó szerződés vízművekkel való megkötése után) lehetséges. A mellékvízmérő fentiek alapján nem az ivóvíz-szolgáltató tulajdonában lévő hálózatra, hanem a fogyasztó (bekötési vízmérő szerinti tulajdonos, pl. társasház) tulajdonában lévő hálózatra kerül felszerelésre, tulajdonjoga a mellékmérő által érintett háztartást (a jogszabályi megfogalmazás szerint elkülönült vízhasználót) illeti. A mellékvízmérővel kapcsolatos feladatok és költségek – e körben a mellékvízmérő hiteles voltáról való gondoskodás a jogszabálynak megfelelő időszakonként – az elkülönült vízhasználót terhelik.
12. Az ily módon mellékvízmérővel külön mérésre kerülő vízmennyiség az elkülönült vízhasználó részére külön kerül kiszámlázásra, miközben a mennyiség a bekötési vízmérő szerinti fogyasztó számlájának alapjául szolgáló, bekötési vízmérőn mért fogyasztásból levonásra kerül. Ez viszont azt jelenti, hogy a bekötési vízmérő szerinti fogyasztó (pl. a társasház) fizeti azt a bekötési vízmérőn mért elfogyasztott vízmennyiséget, amely a mellékvízmérőre vonatkozó szerződés által érintett mellékvízmérőn nem került rögzítésre. Mindezek alapján pedig az, hogy az elkülönült vízhasználók ivóvízfogyasztása teljes mértékben rögzítésre kerüljön a mellékvízmérőkön, nem az ivóvíz-szolgáltató, hanem az érintett bekötési vízmérő szerinti fogyasztók (pl. társasházak) érdeke.
13. A vezetékes ivóvíz-szolgáltatás díja hatósági áras. Ezen hatósági ár a bekötési vízmérőig szolgáltatott ivóvízre vonatkozik, vagyis a szolgáltatás nem tartalmazza a mellékmérők leolvasását és az annak alapján történő számlakészítés díját. Az elkülönült vízhasználók ezért ezen szolgáltatásokra vonatkozóan a mellékmérőre vonatkozó szerződésben rögzített díjat fizetnek az ivóvíz-szolgáltatás díja mellett.
14. A mellékmérők leolvasásával és az elkülönített vízhasználat számlázásával kapcsolatos szolgáltatások, valamint a mellékvízmérők cseréje, valamint zárral való ellátása szolgáltatások díja szabadáras kategóriába tartozik; ezekre vonatkozóan nincs és a vizsgált időszakban sem volt sem közvetlen, sem közvetett árszabályozásnak minősülő szabályozás.
15. A vizsgálat által érintett termékkel (szolgáltatással) összefüggésben a víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvényben foglaltakkal összefüggésben megállapítható, hogy
 - bár az új szabályozás részletesen foglalkozik a vízmérők fogalom-meghatározásával, telepítésének helyére és feltételeire vonatkozó szabályokkal, a vizsgált magatartásra vonatkozó, vagy azzal szoros összefüggésbe hozható szabályt nem tartalmaz;
 - az új szabályozás változást eredményez egyes, a víziközmű szolgáltatásokért fizetendő díjak meghatározását illetően (pl. díjmegállapítás elveinek rögzítése, árhatósági feladatok önkormányzatokról minisztériumhoz telepítése), a mellékvízmérők cseréje, hitelesítése vagy műszaki átvétele/plombálása szolgáltatások díjára, díjmeghatározására vagy ártípusára vonatkozóan még áttételesen sem tartalmaz szabályt.

III.

Tényállás, bizonyítékok

III.1. Az eljárás alá vont releváns tevékenységeinek bemutatása

16. Az eljárás alá vont vállalkozás a víziközművek működtetésének céljából került megalapításra, így tevékenységei is ehhez kapcsolódnak.³

Ivóvíz-szolgáltatás

17. Az ÉTV Kft. vízműrendszerével Érd, Törökbálint, Diósd, Tárnok, Sósút, Pusztazámor és Herceghalom lakosait és intézményeit látja el ivóvízzel. A vállalkozás feladata továbbá Remeteszőlős község vízművének üzemeltetése is.
18. Az ÉTV Kft. az ivóvíz elosztását több mint 730 km hosszú csőhálózaton végzi.

A mellékvízmérők és a kapcsolódó szolgáltatások

19. Az eljárás alá vont vállalkozás a mellékvízmérőket érintő szolgáltatásait csakis azon a területen végzi, amelyen az eljárás alá vont vállalkozás az ivóvíz-szolgáltató. Azt, hogy mely földrajzi területeken, illetve az eljárás alá vont vállalkozás telephelyétől mekkora távolságban nyújtja az eljárás alá vont az érintett, mellékvízmérőket érintő szolgáltatásokat, a következő táblázat⁴ érzékelteti:

ÉTV Kft. telephelyétől mért távolság	Mellékvízmérők száma	Az adott sávba eső települések
0-5 km	5.447	Érd
5-10 km	1.371	Érd, Diósd, Tárnok, Törökbálint, Sósút
10-15 km	0	Pusztazámor
15-20 km	0	-
20 km-en túl	245	Herceghalom, Remeteszőlős

20. Az eljárás keretében vizsgált magatartás a mellékvízmérőkhöz kapcsolódó műszaki átvétel és zárral való ellátás (plombálás) szolgáltatás díjainak megállapítása és alkalmazása. Ez a szolgáltatás a mellékvízmérőket érinti, amelyek az ivóvíz-szolgáltatási tevékenység keretében szolgáltatott vízfogyasztást mérik, azaz a

³ Ld. Vj/43-82/2012. számú irat.

⁴ Vj/43-32/2012. sz. irat

vizsgálat által érintett tevékenység az eljárás alá vont ivóvíz-szolgáltatási tevékenységéhez kapcsolódik.

21. A mellékvízmérők akkor kerülnek alkalmazásra az érintett fogyasztók döntése alapján, ha egy helyrajzi számon – ahol a vonatkozó jogi szabályozás alapján összesen egy ún. bekötési vízmérő szerelhető fel,⁵ amely az adott helyrajzi számon elfogyasztott összes ivóvíz mennyiségét méri – több háztartás található, és ezek, vagy ezek valamelyike elkülönítetten kívánja mérni a háztartás által elfogyasztott vízmennyiséget. Amennyiben az adott háztartás által elfogyasztott vízmennyiségnek nem csak az elkülönített mérése a cél, hanem az elkülönített számlázás is (vagyis a háztartás által elfogyasztott vízmennyiség díját közvetlenül az ivóvíz-szolgáltatónak kívánják fizetni), akkor a mellékvízmérőnek hitelesnek kell lennie, és biztosítottnak kell lennie, hogy a mellékvízmérő ne legyen manipulálható. Ez utóbbi feltétel a szolgáltató (vagy általa e tevékenység elvégzésére feljogosított független vállalkozás) általi zárral való ellátás (plombálás) révén biztosítható.
22. Az egy helyrajzi számon lévő fogyasztók összesített vízfogyasztását minden esetben, és minden körülmények között méri a bekötési vízmérő. Az elkülönített számlázású fogyasztók⁶ mellékvízmérőjük alapján számlázott – fogyasztása levonásra kerül a bekötési vízmérőn mért fogyasztási mennyiségből, és az ÉTV Kft. a fennmaradó részt számlázza a közösségnek.
23. Amennyiben a mellékvízmérő által mért fogyasztás a szolgáltató közvetlen számlázásának alapját képezi, úgy a vonatkozó szabályozás értelmében a mellékvízmérőt meghatározott időszakonként⁷ hitelesre kell cserélni.
24. Az elkülönült vízfogyasztás mérésére és elszámolására szolgáló mellékvízmérők felszerelése, valamint hitelesítés miatti cseréje tevékenység elkülöníthető a mellékvízmérők zárral való ellátásától.
25. Az eljárás alá vont 2011. március 1. előtt nem végzett mellékvízmérő felszerelést és cserét, addig csak az újonnan felszerelt illetve cserélt mellékvízmérők műszaki átvételét és zárral való ellátását végezte. Az eljárás alá vont működési területén 2011. év során tömegesen járt le a mellékvízmérők hitelesítési ideje. 2011-ben 1.645 db lejárt és 925 db az adott évben lejáró hitelességű mellékvízmérőt tartottak nyilván, amelyek együtt az összes mellékvízmérő egyharmadát képezték.

Mellékvízmérők cseréje

26. A mellékvízmérők felszerelésének, cseréjének elvégzésére az adott területen az ivóvíz-szolgáltatás terén monopolhelyzetet élvező vízszolgáltatónak nincs

⁵ Ld. a közműves ivóvízellátásról és a közműves szennyvízelvezetésről szóló 38/1995. (IV. 5.) Korm. rendelet 11. §-ának (2) bekezdése, 2. §-ának 13. a) pontja és 17. §-ának (3) bekezdése.

⁶ A 38/1995. (IV. 5.) Korm. rendelet szóhasználatára szerint: elkülönített vízhasználó. A szabályozás szerint a fogyasztó az, akivel a vízszolgáltató a bekötési vízmérőre vonatkozó szerződést megkötötte (17. § (3) bekezdés).

⁷ A vizsgálat által érintett időszak esetében az akkor hatályos szabályozás szerint: a mérésügyről szóló törvény végrehajtásáról szóló 127/1991. (X. 9.) Korm. rendelet 2. sz. melléklete értelmében hatévente.

kizárólagos joga, ezt a tevékenységet ennek alapján bármely, vízvezeték-szerelési engedéllyel rendelkező vízszerelő szolgáltató végezheti⁸. A szolgáltatás díjára vonatkozóan semmilyen szabályozás nincs, és a mérőcsere, illetve –felszerelés teljes költségének elég jelentős részét kitevő (akár új, akár használt és hitelesített) mellékvízmérő ára is szabad, azaz arra vonatkozóan semmiféle szabályozás nincs.

27. A mellékvízmérőt használó és a cserét finanszírozó fogyasztó saját döntése, hogy a mellékvízmérő felszerelést, illetve a cserét, tehát a régi vízmérő leszerelését és az új, hitelesített mellékvízmérő felszerelését az ivóvíz-szolgáltatást végző szolgáltatóval vagy független szolgáltatóval végezteti-e el.
28. A hitelesítés lejárt miatti mellékvízmérő-csere azonban szükségessé teszi az ivóvíz-szolgáltató közreműködését is, mert a lecserélt vízmérőt egyrészt szükséges zárral ellátni, valamint a mérőállásokkal kapcsolatos adminisztrációt is szükséges elvégezni.
29. Az ivóvíz-szolgáltató közreműködésének módjára vonatkozóan sincs jogszabályban megtestesülő szabályozás, ebből adódóan arra különböző megoldások, gyakorlatok tapasztalhatók a különböző ivóvíz-szolgáltatók esetében.

Mellékvízmérő zárral való ellátása

30. A mellékvízmérők zárral való ellátására a mellékvízmérők felszerelését vagy cseréjét követően kerül sor a rendszer illetéktelen megbontása elleni védelem céljából. A vonatkozó jogi szabályozás⁹ az ivóvíz-szolgáltató feladatává teszi a mellékvízmérők zárral való ellátását, ami a gyakorlatban egy pár, rongálás nélkül nem eltávolítható VIPAK gyűrű elhelyezését jelenti a mellékvízmérő két (bemeneti és kimeneti) csatlakozó végpontján.
31. Ha a mellékvízmérő cseréjét nem a zárral való ellátásra jogosult (szolgáltató) végzi, úgy a zárral való ellátást megelőzi a műszaki átvétel, amely gyakorlatilag szemrevételezéssel történő megbizonyosodás arról, hogy a csere megfelelően megtörtént, a mérőállások megfelelően rögzítésre kerültek.
32. A plombálás célja az, hogy biztosított legyen az ivóvíz-szolgáltató rendszer érintetlen, bontatlan volta, illetve az esetleges illegális megbontás vagy a rendszer sértetlenségét megszüntető baleset azonnal nyilvánvaló legyen. A rendszer sértetlenségének biztosítása az adott területen a jogszabályok alapján egyedülként ivóvíz-szolgáltatást nyújtó, a rendszerbe épített vízmérő mérései alapján a szolgáltatás ellenértékét kiszámlázni és beszedni jogosult szolgáltató érdekét szolgálja, és a tevékenységet a jogszabály is az ivóvíz-szolgáltatóhoz rendeli. E szolgáltatásra tehát e szolgáltatónak jogszabályon alapuló, illetve természetes helyi monopóliuma van (beleértve ebbe azt is, hogy a szolgáltató jogosult más vállalkozást megbízni a plombálás elvégzésével, ebben az esetben az ivóvíz-szolgáltató elfogadja a plombálással megbízott vállalkozás által elvégzett plombálást). A zárral való

⁸Érd térségében több vállalkozás végez ilyen tevékenységet, pl. a budapesti FAMIX Kft. és Eső&Társ Bt., az érdi Kocsis Péter, vagy a törökbálinti Vereb Miklós (Vj/43-95/2012. sz. iratból)

⁹ 38/1995. (IV. 5.) Korm. rendelet 18. §-ának (7) bekezdése

ellátást (plombálást) fentiek alapján kizárólag a vízszolgáltató végzi, illetve végezteti, a fogyasztó által fizetett, a szolgáltató (más vállalkozás igénybevétele esetén a szolgáltató vagy a plombálást ténylegesen végző) által meghatározott, jogszabály által nem szabályozott mértékű díj ellenében.

33. Az ÉTV Kft. által elvégzett plombálások száma a vizsgált időszakban (2011. március 1. és 2012. május 31. között) a következőképpen alakult:

	2011		2012		Vizsgált időszak 2011.03.01– 2012.05.31.	
Mellékvízmérő csere + műszaki zárral való ellátása (db)	755	37,2%	369	48,7%	942	40,1%
Mellékvízmérő műszaki zárral való ellátása csere nélkül (db)	1.273	62,8%	389	51,3%	1.406	59,9%
Összesen műszaki zárral ellátott mellékvízmérő (db)	2.028	100%	758	100%	2.348	100%

III.2. Az eljárás által érintett szolgáltatás ismertetése

34. Az eljárás során vizsgált magatartás az eljárás alá vont áralkalmazása a más által felszerelt vagy cserélt mellékvízmérők műszaki átvétele és zárral való ellátása tevékenységre (szolgáltatásra) vonatkozóan. A zárral való ellátásra csak akkor kerülhet sor, ha megfelelő mellékvízmérő került megfelelő módon felszerelésre, erről pedig a plombálást végző személy a plombálást megelőzően meggyőződött. Ennek a ténynek, valamint a régi vízmérő és az új vízmérő óraállításának rögzítésére a tevékenységhez kapcsolódó adminisztráció során kerül sor.
35. Ahogy az már a korábbiakban is kifejtésre került, a mellékvízmérő zárral való ellátását vagy az ivóvíz-szolgáltató, vagy az általa erre felhatalmazott vállalkozás végzi (az eljárás alá vont ÉTV Kft. esetében maga az ÉTV Kft.).
36. A mellékvízmérő cserét vagy ugyanaz a szolgáltató végzi, aki a mérő zárral való ellátását, azaz plombálást (és az ehhez kapcsolódó adminisztrációt) is elvégzi, vagy a plombálást végző szolgáltatótól különböző szolgáltató végzi el. Amennyiben a plombálást és a mérőcserét ugyanaz a szolgáltató végzi, úgy a mellékvízmérő és a csere megfelelőségéről a szolgáltató gyakorlatilag a csere közben győződik meg, ez a munkafolyamat a cserétől nem különül el. Amennyiben a két folyamatot különböző szolgáltatók végzik, a plombálás előtt szükségszerűen megtörténik a megfelelőség ellenőrzése (beépítés, tömítettség, folyásirány ellenőrzése), szemrevételezéssel,¹⁰

¹⁰ Részletesen leírva: Vj/43-71/2012. sz. irat

miközben a beszerzett információk szerint annak időigénye gyakorlatilag elhanyagolható (erre utal a megkérdezettek egy részének olyan válasza, amelyben ez a munkafázis a plombálás folyamatának ismertetése során megemlítésre sem kerül¹¹). Ezt a munkafolyamatot az eljárás alá vont műszaki átvételnek nevezi.

37. A munkához szorosan kapcsolódik még a szükséges adatellenőrzés, illetve –rögzítés, azaz a leszerelt vízmérő leszerelési, és a felszerelt vízmérő felszerelési mérőállásának rögzítése. A csere tényét, megfelelőségét, az órák állását és a plombaszámot a plombálás adminisztrációja során rögzítik.
38. A vízmérő csere minden munkafázist (így a plombálás munkafázisait is) figyelembe vevő ráfordítási ideje átlagosan kb. 30 perc, ezen belül a zárral való ellátás elenyésző, néhány perces munkát jelent.¹²
39. Az eljárás alá vont vállalkozás mellékvízmérő műszaki átvétel és zárral való ellátás tevékenységből származó nettó árbevétele 2011. március 1. és március 20. között 86.000 Ft., 2011. évben 5.756.000 Ft. volt.

III.3. Az eljárás alá vont áralkalmazása

40. A vizsgált időszakban az alábbi táblázat mutatja az ÉTV Kft. által alkalmazott díjakat a mellékvízórák plombálására (ÁFA nélkül):

Időszak kezdete	1 mérő esetén	2 mérő esetén	Érintett vízórák (db)
2011. január 1.	4 400	8 800	n.a.
2011. március 1.	10 000	8000 ¹³	13
2011. március 21.	6 000	8000	504
2011. augusztus 1.	6 000	8 000	756
2012. január 1.	6 300	8 400	0
2012. június 1.	6 300	8 400	0

41. A 2011. március 1. és március 20. közötti időszakban az ÉTV Kft. 10 000 Ft/db egységáron 2 db, 8 000 Ft/db egységáron 4 db, 6 000 Ft/db egységáron 3 db, 4 000 Ft/db egységáron 4 db mellékvízmérőt plombált le.¹⁴ Az ebben az intervallumban alkalmazott díj felülvizsgálatra és módosításra került. Az eljárás alá vont ezt azzal magyarázta, hogy 2011. március 1-jétől alkalmazott előkalkulációs módszerrel

¹¹ Pl. Vj/43-66/2012., Vj/43-64/2012., Vj/43-61/2012. sz. iratok

¹² Pl. Vj/43-62/2012. sz. irat

¹³ Az egy mellékvízmérő zárral való ellátásáért ténylegesen leszámlázott összeg az egyidejűleg plombált mellékvízmérők számától függően változott: egy mellékvízmérő esetén 10.000,- Ft/db, két mellékvízmérő esetén 4.000,- Ft/db, három mellékvízmérő esetén 2.000,- Ft/db is lehetett (eljárás alá vont 2013. szeptember 18-i, Vj-43-110/2013. sz. beadványának 9. pontja).

¹⁴ Vj/43-31/2012. sz. iratban található, 2012. július 30-i adatszolgáltatásban közölt adatok.

kidolgozott díjakról belátták, hogy a tervezésnél több hibát elkövettek, így azok módosításra kerültek 2011. március 21-től.¹⁵

42. Az eljárás alá vont előadta¹⁶, hogy 2011. évben összesen 1273 db mellékvízmérő zárral való ellátása történt meg, melynek nettó árbevétele 5.756.000 Ft. Egy mellékvízmérő zárral való ellátása a 2011. március 1. és március 20. közötti időszakban átlagosan 6.615 Ft-ba került a fogyasztóknak, a 2011. március 21. és december 31. közötti időszakban pedig átlagosan 4.521 Ft árbevételt eredményezett az ÉTV Kft. számára.

III.4. A szolgáltatás költségeire vonatkozó információk

43. A 2012. június 20-án kelt adatkérésben¹⁷ a vizsgálók kötelezték az eljárás alá vontat, hogy ismertesse a mellékvízmérők csere utáni zárral való ellátása szolgáltatás nyújtása során felmerülő költségeit a 2011. évben, egy mellékvízmérőre lebontva. A válasz¹⁸ értelmében az alábbi költségek¹⁹ merülnek fel a fogyasztó által lecseréltetett mellékmérő műszaki átvétele és zárral való ellátása esetében:

		Ft
Teljes termelési költség		4 120
Közvetlen költségek		3 296
Munkaviszony keretében foglalkoztatott szolgáltatást végzők bérköltsége		2 550
Alapanyagköltség		746
	Plomba	66
	Gépjárműköltség	680
Közvetett költségek		
	Társasági általános költség a közvetlen költségre vetítve	824

44. Az eljárás alá vont nyilatkozata alapján a plombálási díj magában foglalja a kiszállás gépjármű költségét, a munkabért²⁰ és járulékait, az anyagköltséget és ezen költségekre jutó általános költséget, valamint tartalmazza az ún. „társasági adó

¹⁵ Vj/43-93/2012. sz. irat 7. pontjában tett nyilatkozat.

¹⁶ Vj/43-110/2012. sz. beadvány

¹⁷ ld. Vj/43-1/2012. sz. irat

¹⁸ ld. Vj/43-32/2012. sz. irat

¹⁹ A Vj/43-110/2012. sz. beadvány szerint a 4.120 Ft ténylegesen felmerült önköltség.

²⁰ „2 fő munkavégzéséhez kapcsolódó, közvetlenül hozzárendelhető bérköltségét tartalmazza” Vj/43-110/2012. sz. beadvány

törvény szerinti szokásos hozamot”²¹, amely fedezetet nyújt az iparüzési adóra is. A bruttó nyereség mértékét 9%-ban jelölte meg.²²

45. A Vj/43-93/2012. sz. dokumentum 9. pontjában tett nyilatkozat értelmében a közvetlen költségekre egységesen 25% mértékű általános költséget számítottak fel.
46. Az eljárás alá vont előadta, hogy 2011. évben egy mellékvízmérő zárral való ellátása átlagosan 4.521 Ft árbevételt eredményezett, 4.120 Ft önköltség mellett
47. A vizsgálat későbbi szakaszában²³ az eljárás alá vont - a fenti költségkimutatástól mind szerkezetében, mind pedig az abban megjelenő költségelemek nagyságát tekintve eltérő - díjkalkulációt közölt. Ennek alapján a mellékmérők műszaki átvételi és zárral valóellátás díjkalkulációja:

	1 db mellékmérő esetén	2 db mellékmérő esetén	3 db mellékmérő esetén	4 db mellékmérő esetén
Kiszállítás:				
- Üzemanyag	400	400	400	400
- Egyéb költségek gépjárműre	78	78	78	78
- Munkabér	3 298	3 298	3 298	3 298
Kiszállítás összesen közvetlen önköltsége:	3 776	3 776	3 776	3 776
Műszaki átvétel és plombálás				
- Anyagköltség	100	200	300	400
- Munkabér	1 649	3 298	4 947	6 596
Műszaki átvétel és plombálás közvetlen önköltsége:	1 749	3 498	5 247	6 996
Szűkített önköltség összesen:	5 525	7 274	9 023	10 772
Üzemi általános költség (25%):	1 381	1 819	2 256	2 693
Teljes önköltség összesen:	6 905	9 091	11 277	13 463
Nyereség (5%):	345	455	1 128	1 346
Díjszámítás alapja:	7 250	9 545	12 405	14 809
Kiszámlázott díj:	6 000	8 000	12 000	16 000

48. A táblázat alapján a kalkulált költségek magasabbak és alacsonyabbak is lehetnek a kiszámlázott díjnál. Az eljárás alá vont kalkulációja szerint egy, két vagy három mellékvízmérő plombálását veszteségesen, négy mellékvízmérő plombálását nyereségesen végzi.
49. A kétféle táblázat viszonyával kapcsolatos kérdésre eljárás alá vont az alábbi nyilatkozatot tette: „...a 2013. március 28-án kelt (Vj-43-93/2012) beadvány 7. oldalán a nyereséget is tartalmazó 7.250 Ft/db fajlagos díj az egy darab mellékmérő egyidejű műszaki átvétele és zárral való ellátására számított 2011. március havi

²¹ ld. Vj/43-31/2012. sz. irat

²²ld. Vj/43-32/2012. sz. irat

²³ ld. Vj/43-93/2012. sz., illetve Vj/43-95/2012. sz. irat

előkalkuláció ... a 2012. július 27-én kelt (Vj-43-32/2012) beadvány 6. oldalán pedig a 4.120 Ft a teljes termelési költség a 2011. évi ténylegesen felmerült fajlagos önköltség (Ft/db).²⁴

III.5. A versenytársak árai és költségei

50. A vizsgálat keretében úgy az eljárás alá vonttól, mint a hasonló tevékenységet más földrajzi piacokon végző vállalkozásoktól információk kerültek beszerzésre a mellékvízmérő plombálás áráról, valamint a plombálási tevékenység (és az ehhez hasonlítható tevékenység, a bekötési vízmérőket érintő plombálási tevékenység) költségeiről a 2010., 2011. és 2012. évekre vonatkozóan. Az összehasonlítás céljára olyan vállalkozások kerültek kiválasztásra, amelyek az ÉTV Kft. által ellátott települések lélekszámához hasonlítható lélekszámú településeken tevékenykednek, így nagy valószínűséggel azonos nagyságrendű feladatot jelent számukra a mellékvízmérők plombálása, és a tevékenységet az ÉTV Kft.-vel összehasonlítható körülmények között végzik.
51. A 2012. évi KSH adatok szerint a települések lakosságszám szerinti rangsorából három olyan település került kiválasztásra, amelynek lélekszáma közvetlenül meghaladja Érd települését (Szolnok, Tatabánya és Kaposvár), továbbá öt olyan, amelynek lélekszáma sorrendben Érd után következik (Veszprém, Békéscsaba, Zalaegerszeg, Sopron és Eger). Figyelemmel arra, hogy Eger és Sopron esetében a Soproni Vízmű Zrt. és a Heves Megyei Vízmű Zrt. nem tudott adatokat szolgáltatni sem a plombálási díjról, sem a plombálással kapcsolatos költségekről, így az összehasonlítás során az eljáró versenytanács két további várost (Nagykanizsa, Hódmezővásárhely) is figyelembe vett, amelyek a települések lakosságszám szerinti rangsorában Érd utáni kicsit távolabb találhatók, de a település alapterülete meghaladja Érd 60,54 km² területét:²⁵
- Érd 65.277 lakosú város,
 - Szolnok 74.341 lakosú város,
 - Tatabánya 70.003 lakosú város,
 - Kaposvár 67.686 lakosú város,
 - Veszprém 64.024 lakosú város,
 - Békéscsaba 63.752 lakosú város,
 - Zalaegerszeg 61.970 lakosú város,

²⁴ Az eljárás alá vont 2013. szeptember 18-i, Vj-43-110/2013. sz. beadványának 12. pontja.

²⁵ Az alapterület alapján a listába beválogatott települések közül a legkisebb (Tatabánya) is másfélszer akkora területen helyezkedik el, mint Érd, a legnagyobb (Hódmezővásárhely) pedig hatszor akkora területet foglal el.

- Sopron 61.390 lakosú város
- Eger 56.166 lakosú város
- Nagykanizsa 49.850 lakosú város,
- Hódmezővásárhely 47.019 lakosú város.

52. A fentiek között van olyan szolgáltató, amely

- kizárólag maga végzi a mellékvízmérők cseréjét, és egyúttal a plombálást is
 - szolgáltatási díj ellenében (pl. Zalavíz Zrt. [Zalaegerszeg]), vagy
 - ingyenesen (pl. Soproni Vízmű Zrt. [Sopron], Heves Megyei Vízmű Zrt. [Eger]),
- meghatározott vállalkozásoknak engedélyezi az óracserék elvégzését, amely esetben a cserével kapcsolatos adminisztrációt és plombálást is ezek a vállalkozások végzik (pl. Alföldvíz Zrt. [Békéscsaba] a G4S részére, a Zsigmondy Béla Víziközműveket Üzemeltető Zrt. [Hódmezővásárhely] a GEVIEL részére, KAVÍZ Kaposvári Vízf- és Csatornamű Kft. [Kaposvár] a Globoszer részére),
- egyáltalán nem végez óracserét, de a plombálást, adminisztrációt azonban maga végzi ellenérték fejében (pl. Északdunántúli Vízmű Zrt. [Tatabánya], Délzalai Vízmű Zrt. [Nagykanizsa], Bakonykarszt Vízmű Zrt. [Veszprém]),
- óracserét végez maga is (plombálással), ugyanakkor más vállalkozó által cserélt órát plombálja és adminisztrálja díj ellenében (pl. ÉTV Kft. [Érd], Víz és Csatornaművek Koncessziós Zrt. [Szolnok]).

53. A mellékletben szereplő táblázat az összehasonlító elemzés céljából kért, egyéb vízművek által alkalmazott, 2011. évi plombálási díjakat, illetve a kalkulált költségeket mutatja.

IV. AZ ELJÁRÁS ALÁ VONT ÁLLÁSPONTJA

54. Az eljárás alá vont álláspontja²⁶ szerint az ÉTV Kft. nem élt vissza és nem él vissza a fogyasztó által lecseréltetett mellékmérő műszaki átvétele és zárral való ellátására mint egységes szolgáltatásra vonatkozó díj-megállapítási jogosultságával.
55. Az ÉTV Kft. a víziközmű szolgáltatás díjában (az alapidíjban és a fogyasztásarányos díjban) nem számolhatja el, és nem is számolja el a műszaki átvétel és zárral való ellátás szolgáltatáshoz kapcsolódó költségeket, egyrészt mert ezt a vízgazdálkodásról szóló 2011. évi CCIX. törvény alapelvei között szereplő, a keresztfinanszírozás tilalmáról szóló 1. § k) pontja nem teszi lehetővé, másrészt, mert a fogyasztó döntésén múlik, hogy felszereltet-e mellékvízmérőt. Az eljárás alá vont álláspontja szerint ennek költségei nem terhelhetők rá azon fogyasztókra, akik nem kívánnak élni ezzel a lehetőséggel.
56. Az eljárás alá vont álláspontja szerint a mellékvízmérő műszaki átvétele és zárral való ellátása mint egységes szolgáltatás díja egységköltség-kalkuláción alapul, a következő költség-elemek számításával:
1. egyszeri díjtételként tartalmazza a kiszállási díjat önköltségi áron,
 2. tartalmazza a műszaki átvétel és zárral való ellátás közvetlen önköltségét, amely költség a műszaki átvételre és zárral való ellátásra kerülő vízmérők darabszámával arányosan kerül megnövelésre (mérőnként 2 db. plomba, papír, írószer, dosszié díja). Folyamatában ellenőrzik a vállalkozó általi mérőcserét (ez az eljárás alá vont szerint a szakszerűségi vizsgálat), majd zárral látják el a mérőt, és kitöltik a zárral történő ellátásra vonatkozó jegyzőkönyvet, ennek átlagos ideje 30 perc/mérő.
 3. tartalmazza az általános költség egy részének (a beruházási ágazat általános költségeinek és a központi igazgatási költségeknek) közvetlen költség arányos részét.
 4. tartalmazza a szokásos nyereséget (amely fedezetet nyújt az iparüzési adóra is).
57. Az egységárak meghatározásakor az eljárás alá vont a teljes működési terület minden településére egységesen határozta meg a fogyasztó által lecseréltetett mellékmérő műszaki átvétele és zárral való ellátása tevékenységre vonatkozó díjat. Ugyanakkora díj ellenében végzi a mellékvízmérő műszaki átvétele és zárral való ellátása szolgáltatást mind a fogyasztó által lecseréltetett mellékvízmérő, mind a fogyasztó által újonnan felszereltetett vízmérő átvétele esetén, tekintettel arra, hogy a jövőben felszerelésre, vagy cserére kerülő mellékmérők a szolgáltatási területen bárhol elhelyezkedhetnek.
58. Az eljárás alá vont álláspontja²⁷ szerint a vállalkozás által 2011. év folyamán lecseréltetett mellékmérők műszaki átvétele és zárral való ellátása mint egységes szolgáltatás kiszámlázott szolgáltatási díja költség alapú elszámoláson nyugszik, a tevékenységgel összefüggésben „ténylegesen felmerült és elszámolt közvetlen és

²⁶ Vj/43-31/2012., ill. Vj/43-32/2012. sz. irat

²⁷ VJ/43-31/2012.

közvetett költségeket, valamint szokásos (társasági adótörvény szerinti szokásos hozam) nyereséget tartalmaz”. A közvetett költségek között nem is veszi figyelembe a - legnagyobb tételt jelentő - ügyfélszolgálati költségeket (ezek arányos részét nem adja hozzá a mellékvízmérők kapcsán felmerülő közvetlen költségekhez).

59. Az eljárás alá vont előadt,²⁸ hogy egy társasház közös képviselője 2011 augusztusában panasszal fordult a Pest Megyei Kormányhivatal Fogyasztóvédelmi Felügyelőségéhez, amely a panaszt a vízügyekért felelős Vidékfejlesztési Minisztériumhoz tette át. A panaszos azt kifogásolta, hogy az eljárás alá vont vállalkozás a fogyasztó által lecseréltetett mellékvízmérők műszaki átvétele és zárral való ellátása tevékenységért díjat szed, azaz díjat szed a mellékvízmérők plombálásáért. Ugyanakkor az eljárás alá vont vízmű alapidíjat szed fogyasztóitól, ami elvileg a szolgáltatónak a fogyasztástól független költségeinek fedezésére szolgál, ezért a panaszos szerint a plombálásért nem szedhetne a szolgáltató külön díjat. Panaszában azt is kérdezte, hogy jogszabály, vagy saját szabályzat alapján szedi-e a szolgáltató a plombálási díjat.
60. Az eljárás alá vont szolgáltató az eljáró Vidékfejlesztési Minisztérium panasz megvizsgálása keretében kelt megkeresésére azt válaszolta, hogy a vonatkozó 38/1995. (IV. 5.) Korm. rendelet 19. §-a (2) bekezdésében foglaltak szerint az elkülönített vízhasználó a saját tulajdonában lévő és a mellékszolgáltatási szerződés alapjául szolgáló mellékvízmérő hitelesítéséről, valamint a rendkívüli vizsgálatáról is saját költségén köteles gondoskodni. A szolgáltató tájékoztatta az eljáró hatóságot arról is, hogy a fogyasztó által lecseréltetett mellékvízmérő műszaki átvétele és zárral való ellátása mint egységes szolgáltatáscsomag a kiszállás gépjármű költségeit, a munkabért és járulékait, az anyagköltséget és ezen költségekre jutó általános költséget fedezi.
61. A panaszos azon kérdésére, hogy miért a fogyasztónak kell fizetnie a mellékvízmérő cserékkel kapcsolatban felmerült költségeket, a szolgáltató írásban tájékoztatta a panaszost a 38/1995. (IV. 5.) Korm. rendeletben foglalt szabályozásról.
62. Az eljárás alá vont azzal kapcsolatban, hogy miért van szükség arra, hogy a régi vízóra plombáját saját munkavállalója szedje le, és hogy két munkavállalója a mellékvízmérő-csere teljes időtartamában jelen legyen, azt nyilatkozta, hogy a mellékvízmérő felszerelése közben ellenőrizni szükséges a mérő folyásirányát, a mérő szakszerű függőleges vagy vízszintes elhelyezését, tömítettségét, az elzáró szerkezetek meglétét, hibamentes működését stb. A mellékvízmérő felszerelésének elvégzését követően az ÉTV Kft. munkavállalói a felszerelt vízmérőkre felhelyezik a plombát, elvégzik a jegyzőkönyvi műveleteket.
63. Az eljárás alá vont szerint az ÉTV Kft. munkavállalói tehát nem a mérőcsere folyamatát felügyelik, hanem a mérőcsere műszaki megfelelőségét is ellenőrzik, majd elhelyezik az új mérőn a plombát. Az ÉTV Kft. munkavállalói a régi mérő leszerelésekor végzett adatrögzítés és plomba ellenőrzése után akár el is mehetnének, majd a felhasználó erre irányuló hívására az új mérő hitelesítése céljából vissza is mehetnének, ez azonban kétszeres kiszállási díjjal járna, hiszen kétszer kellene ugyanazon oknál fogva helyszínre menniük. Emellett ez esetben a műszaki

²⁸ Vj/43-31/2012., ill. Vj/43-32/2012. sz. irat

ellenőrzés és átvétel során a fogyasztó viselné annak kockázatát (anyagi értelemben is), hogy az általa megbízott, ÉTV-n kívüli vállalkozó hibás műszaki teljesítést végzett. A plomba szolgáltató általi leszerelése és sértetlenségének ellenőrzése, a valós mérőállás rögzítése elsősorban nem a szolgáltató, hanem azon fogyasztók érdeke, akik a cserélendő mellékmérős fogyasztóval egy főmérőről kapják a szolgáltatást. Így nem fordulhat elő olyan eset, hogy a mellékmérős fogyasztó esetleg méretlenül fogyasztja a vizet, veszi igénybe a csatornaszolgáltatást, s az így mutatkozó különbséget nem a tényleges fogyasztó, hanem a társasház, vagy lakóközösség fizeti meg.

64. Azért is szükség van a munkatársaik jelenlétére a mérőplomba eltávolításától az új plombálásáig, mert így ellenőrizni tudják az óraállásokat és az esetleges vízvételt, amely nem jelenik meg a számlázás alapjául szolgáló érintett mérőórákon, viszont a bekötési vízmérőn igen. Az eljárás alá vont nyilatkozata szerint a szolgáltató nem működhet közre abban, hogy „érdektelenségével” a szolgáltatás ellenértékét nem az azt ténylegesen igénybe vevő és szerződött fogyasztójának számlázza ki.
65. Az eljárás alá vont szerint a közös képviselők – akiknek egyébként érdeke az, hogy a csere közben ne kerüljön sor vízvételre, amely így csak a bekötési vízmérőn fog megjelenni és a közösen fizetendő költséget fogja növelni – jellemzően nem jelennek meg a mellékvízmérő-cserén. Az eljárás alá vont által követett gyakorlat nem szolgálja az eljárás alá vont érdekét, annak alkalmazására elsősorban az esetleges reklamációk megelőzése céljából kerül sor. Ilyen reklamációk meglétére utalt ugyan az eljárás alá vont, de ilyenek dokumentumait a GVH rendelkezésére nem bocsátotta.
66. Eljárás alá vont nyilatkozata szerint a 2011. március 1. előtt alkalmazott díj nem költségeken alapult, az önmagában a társaságnak veszteséget okozott.²⁹ Az eljárás alá vont nyilatkozata szerint 2011 márciusa előtt a felszerelt, illetve cserélt mellékvízmérők felszerelése után (amelyet nem az eljárás alá vont végzett, hanem az ilyen és vízszerezési szolgáltatást nyújtó vállalkozások) a mellékvízmérők műszaki átvételét és zárral való ellátását egyszerű kiszállási díj ellenében végezte el. A tevékenységre vonatkozóan költségkalkulációt nem végzett, külön díjat nem állapított meg. Mivel 2011 márciusától jelentősen megnőtt a lejárt hitelességű, ezért cserére szoruló mellékvízmérők száma az eljárás alá vont tevékenységi területén, szükségesnek érezte a mellékvízmérő-csere szolgáltatás nyújtásának megkezdését, valamint az egyszerű kiszállási díjtól eltérő (magasabb) díjat vezetett be a mellékvízmérő műszaki átvétel és zárral való ellátás szolgáltatásra vonatkozóan is.
67. Az eljárás alá vont nyilatkozata³⁰ szerint a 2011. évben egy kiszállással átlagosan 2,5 mellékmérő műszaki átvétele és zárral való ellátása történt meg.
68. Álláspontja szerint a GVH önkényesen választotta a székhelyét képező város lakosságszámához legközelebb eső nyolc várost és egészítette ki az árak összehasonlítását célzó listát a település kiterjedése alapján további két várossal.³¹
69. Túlzottan kis eleműnek tekintette a mintát arra is figyelemmel, hogy a kiválasztott társaságok közül volt, amelyik ingyenesen végezte a szolgáltatást, így összesen hét

²⁹ Vj/43-87/2012. sz. irat 1. sz. mellékletében szereplő, 2011. december 16-i adatszolgáltatás alapján.

³⁰ ld. Vj/43-32/2012. sz. irat

³¹ ld. Vj/43-113/2012. sz. irat 1. oldal

vállalkozás adatait használta fel a GVH, noha ez a szám a vizsgált időszakban. az öt regionális társaság mellett működő mintegy 400 víziközmű-társaságnak csak mintegy 1,7%-a.³²

70. A „megalapozottság érdekében” célszerűnek tartotta volna a nagyobb létszámú településen működő társaságok adatainak figyelembe vételét, miközben kifejtette, hogy bizonyos lakosságszám felett a díjtételek megállapítására az ellátottak száma semmilyen hatással sincs.³³
71. Álláspontja szerint nem lehet figyelembe venni a víziközmű-szolgáltatókon kívüli gazdasági társaságok által alkalmazott díjakat. mivel egy kis gazdasági társaság plombálási tevékenysége során egészen más költségek képződnek, mint egy több tízezer háztartást ellátó víziközmű-szolgáltató társaság hasonló tevékenysége során. Egy betéti társaság pl. eltérő adózási formát (EVA) is választhat, és az alkalmazottakat nem foglalkoztató társaságokban a munkát végző tagok nem feltétlenül munkabér formájában veszik fel a jövedelmet, hanem – kevesebb állami elvonást követően - osztalékként).³⁴
72. 2013. december 2-i keltezésű beadványa időszakából származó adatokat sorolt azon állításának bizonyítására, hogy más vállalkozásokhoz³⁵ képest nem alkalmazott „kiemelkedően magas árakat”,³⁶ illetőleg állította, hogy „a benchmark módszer alapján nem állapítható meg, hogy az ÉTV Kft. által alkalmazott díjak mértéke magasabb lett volna más víziközmű-szolgáltató által alkalmazott díjnál”.³⁷
73. Kifogásolta, hogy a Bakonykarszt Zrt. esetén a GVH nem vette figyelembe azt, hogy a plombálási díjhoz a telephely közigazgatási határán kívül végzett munka esetén 1.600 Ft+ÁFA kiszállási díj is társul.
74. Hiányolta, hogy a GVH nem szerzett be adatokat arra vonatkozóan, hogy más víziközmű-szolgáltatók esetén hány fő végzi a plombálást. Véleménye szerint kiderülhetett volna, hogy „az árak összehasonlító elemzésénél felsorolt hasonló víziközmű-szolgáltatóknál is az ÉTV Kft.-nél alkalmazotthoz hasonló a gyakorlat.”³⁸ Kérte, hogy a GVH keressen meg víziközmű-szolgáltatókat arra vonatkozóan, hogy hány munkatárs végzi a mellékmérők hitelesítését. Közölte, hogy az általa – az árak tekintetében - megkérdezett víziközmű-szolgáltatók – a Pannon-Víz Zrt. kivételével – egyszerre két munkatárssal végeztetik a hitelesítést.
75. Kifejtette, hogy hajlandó visszatéríteni a felhasználók részére a 2011. március 1. és 21. napja között plombált 13. db vízmérő esetén a 2011. március 21. napjától

³²ld. Vj/43-113/2012. sz. irat 2. oldal

³³ ld. Vj/43-113/2012. sz. irat 2. oldal

³⁴ ld. Vj/43-113/2012. sz. irat 4. oldal

³⁵A beadványban bruttó 5.588 Ft (Fővárosi Vízművek), bruttó 6.100 Ft (Fejérvíz), bruttó 4.700 Ft + 2.000 Ft kiszállási díj (Tettye Forrásház Zrt.) összegek kerülnek megemlíítésre [az eljáró versenytanács emlékeztet, hogy az eljárás alá vont korábbi bruttó díja 7.200 Ft. volt] és 5.118 Ft+ ÁFA nettó díjat (Pannon-Víz Zrt.[miközben az eljárás alá vont 6.000 Ft+ ÁFA díjat számított fel időben korábban]. Négy mellékvízmérő esetén az összesen felszámított bruttó díj 9.300 Ft (Fejérvíz), [eljárás alá vont esetén időben korábban 20.000 Ft], illetőleg 6.604 Ft nettó díjat (Fővárosi Vízművek) [eljárás alá vont esetén időben korábban 16.000 Ft]

³⁶ ld. Vj/43-113/2012. sz. irat 2. oldal

³⁷ ld. Vj/43-113/2012. sz. irat 3. oldal

³⁸ ld. Vj/43-113/2012. sz. irat 3. oldal

alkalmazott díjhoz viszonyított díjkülönbözetet, a tárgyaláson bejelentette, hogy ezt megtette, a tárgyalást követően pedig igazolta a visszafizetéseket.

76. Az ÉTV Kft. kénytelen alkalmazkodni a megrendelők igényeihez, ezért sokszor munkaidőn kívül kénytelen a plombálást elvégezni, mert ekkor tartózkodnak otthon a lakók. Jelezte, hogy emiatt sokszor kénytelen túlóradíjat fizetni a dolgozóknak.
77. Érzékeltette, hogy sokféleképpen feloszthatók az általános költségek a különböző tevékenységek között, különösen, ha a feladatot – mint például a mellékvízmérők plombálását – igyekeznek olyan időszakokra beütemezni, amikor a dolgozók nem végeznek egyéb feladatot. Véleménye szerint helyesen jár el, amikor nem a vízszolgáltatásra telepíti az arra az időre vonatkozó általános költségeket, amikor egyébként nem lenne kihasználva a dolgozók kapacitása, hanem az ilyen időszakban végzett zárral való ellátás munkára. Megjegyezte, hogy erre ösztönzi az ÉTV Kft-t a víz- és szennyvíz díjak leszorítására irányuló nyomatékos elvárás is.
78. Arra az esetre, ha az eljáró versenytanács megállapítaná a gazdasági erőfölénnyel való visszaélést, a bírságot mérsékelő körülményként kérte figyelembe venni, azt, hogy nem került megállapításra olyan adat, amely arra utalna, hogy magatartásának versenykorlátozó hatása lett volna, és a tevékenységre semmilyen szektorális szabály nem vonatkozott. Ebben a körben is említette a díjkülönbözet visszatérítési készségét.

V. JOGI ÉRTÉKELÉS

V.1. Jogi háttér

79. A Tpvt. 21. §-ának a) pontja szerint:
„Tilos a gazdasági erőfölénnyel visszaélni, így különösen az üzleti kapcsolatokban - ideértve az általános szerződési feltételek alkalmazásának esetét is - tisztességtelenül vételi vagy eladási árakat megállapítani, vagy más módon indokolatlan előnyt kikötni, vagy hátrányos feltételek elfogadását kikényszeríteni.”
80. A Tpvt. 22. §-ának (1) bekezdése alapján:
„Gazdasági erőfölényben van az érintett piacon (14. §), aki gazdasági tevékenységét a piac többi résztvevőjétől nagymértékben függetlenül folytathatja, anélkül, hogy piaci magatartásának meghatározásakor érdemben tekintettel kellene lennie versenytársainak, szállítóinak és üzletfeleinek vele kapcsolatos piaci magatartására.”
81. A Tpvt. 22. §-ának (2) bekezdése szerint:
„A gazdasági erőfölény megítéléséhez vizsgálni kell különösen
a) azt, hogy az érintett piacra való belépés és az onnan történő kilépés milyen költségekkel és kockázattal jár, illetve, hogy milyen műszaki, gazdasági vagy jogi feltételek megvalósítását igényli;

b) a vállalkozás, illetve vállalkozáscsoport [15. § (2) bekezdés] vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetét, illetve annak alakulását;

c) az érintett piac szerkezetét, a piaci részesedések arányát, a piac résztvevőinek magatartását, valamint a vállalkozásnak, illetve vállalkozáscsoportnak a piac alakulására gyakorolt gazdasági befolyását.”

82. A Tpv. 22. §-ának (3) bekezdése szerint:

„Gazdasági erőfölényben lehet egy vállalkozás, illetve vállalkozáscsoport vagy több vállalkozás, illetve több vállalkozáscsoport közösen.”

83. A Tpv. 14. §-a szerint

„(1) Az érintett piacot a megállapodás tárgyát alkotó áru és a földrajzi terület figyelembevételével kell meghatározni.

(2) A megállapodás tárgyát alkotó árun túlmenően figyelembe kell venni az azt - a felhasználási célra, az árra, a minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel - ésszerűen helyettesítő árukat (keresleti helyettesíthetőség), továbbá a kínálati helyettesíthetőség szempontjait.

(3) Földrajzi terület az, amelyen kívül

a) a fogyasztó, illetve az üzletfél nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut beszerezni, vagy

b) az áru értékesítője nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut értékesíteni.”

V. 2. A Tpv. tárgyi hatálya

84. Valamely sérelmezett magatartás vizsgálata során állást kell foglalni abban, hogy az piaci magatartásnak (versenycselekménynek) tekinthető-e. A versenyjog ugyanis kizárólag a vállalkozó versenycselekményét minősíti. Versenycselekmény a vállalkozó minden magatartása, amelyet piacra lépése, piaci szereplése során üzlete körében gazdasági céljai elérése érdekében fejt ki vagy tanúsít (Vj/157/1994).

85. A Tpv. hatálya annak 1. §-ának (1) bekezdésében foglaltak alapján a Magyarország területén tanúsított piaci magatartására terjed ki. Mivel a Tpv. 1. §-ban foglalt, „amennyiben törvény eltérően rendelkezik” fordulat főszabály alóli kivétel, azt alapvető jelleggel szűken kell értelmezni. Ez felel meg annak a jogalkotói szándéknak, amely a Tpv.-t minden gazdasági szektorban irányadó viselkedési kódexnek szánta. A versenyellenes magatartásra vonatkozó felhatalmazásnak törvényben kell testet öltenie (vagy arra egyértelműen visszavezethetőnek lennie), továbbá kétséget kizáróan ki kell tűnnie annak a kivételes jogalkotói szándéknak,

mely a versenytörvény főszabályként való érvényesülésének az adott gazdasági ágazatban gátat kíván szabni.³⁹ (Vj/100/2002.)

86. A Tpvt.-ben foglalt tilalmakat nem lehet érvényesíteni, ha adott magatartás állami intézkedés egyenes következménye, vagyis alapvetően hiányzik a magatartás piaci, gazdasági jellegéhez szükséges autonómia. Amennyiben az állami intézkedés befolyással van ugyan a piaci magatartásra, de hagy mozgásteret a vállalati szabad döntésnek, akkor alkalmazható az azt tiltó Tpvt. rendelkezés, legfeljebb a kiszabható bírság összegének megállapításakor veendő figyelembe az állami közrehatás enyhítő tényezőként.⁴⁰
87. Bár a vízgazdálkodásról szóló 1995. LVII. törvény 2012. július 13-ig hatályos 13. §-ának (1) bekezdése szerint⁴¹ a víziközművek működtetése során végzett vízellátás, szennyvízelvezetés, -elhelyezés és -tisztítás, valamint egyesített rendszer esetén a csapadékvíz-elvezetés közüzemi tevékenység, a jelen eljárás tárgyát képező tevékenység ezen körön kívül esik, így – noha a fogyasztó igénye esetén a szolgáltatót szerződéskötési kötelezettség terheli – a szolgáltatás díjára vonatkozóan semmilyen konkrét jogszabályi előírás nem volt érvényben.
88. Összességében tehát megállapítható, hogy a mellékvízmérő plombálás tevékenység a Tpvt. tárgyi hatálya alá tartozó piaci tevékenységnek minősül.

V.3. Az érintett piac(ok) meghatározása

V.3.1. Az érintett árupiac

89. Az eljárás során vizsgált magatartás tanúsítására az eljárás alá vont részéről a mellékvízmérők műszaki átvétele és zárral való ellátása tevékenység folytatásának keretében került sor.
90. A mellékvízmérők műszaki átvétele és zárral való ellátása tevékenység (szolgáltatás) a vezetékes ivóvíz-szolgáltatáshoz szorosan kapcsolódik azáltal, hogy a vizsgált magatartással érintett mellékvízmérő műszaki átvétel és zárral való ellátás azon mérőeszközökre vonatkozik, amellyel az ivóvíz-szolgáltatás keretében szolgáltatott ivóvíznek az elkülönült fogyasztók részére ténylegesen szolgáltatott mennyisége kerül mérésre, illetve meghatározásra. Erre vonatkozó szerződés megléte esetén a mellékvízmérőn mért vízmennyiség a szolgáltató számára az elkülönült fogyasztó felé való számlázás alapjául szolgál.
91. A mellékvízmérő elkülönített számlázás alapjául akkor használható a vonatkozó jogi szabályozás értelmében, ha a mérő érvényes hitelesítéssel rendelkezik és az ivóvíz-szolgáltató a visszaéléseket megakadályozó, illetve azokat indikáló eszközzel, azaz zárral ellátta.

³⁹A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsának a Tpvt.-vel kapcsolatos elvi jelentőségű döntései 2012. I. 1.5 pont

⁴⁰A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsának a Tpvt.-vel kapcsolatos elvi jelentőségű döntései 2012. I. 1.6. pont

⁴¹A szabályozást az egyes víziközmű-szolgáltatással kapcsolatos törvények módosításáról szóló 2012. évi CVI. törvény helyezte hatályon kívül.

92. Az ivóvíz-szolgáltatáshoz kapcsolódó mellékvízmérő műszaki átvétel és zárral való ellátás szolgáltatást fentieknek megfelelően csak az ivóvíz-szolgáltató jogosult és képes végezni, illetve végeztetni, vagyis a tevékenységet csak az a vállalkozás végezheti, amelynek szolgáltatási területéhez az érintett ingatlan tartozik, vagy ennek a vállalkozásnak a döntése alapján olyan másik vállalkozás, vagy vállalkozások, amelynek, vagy amelyeknek az érintett ivóvíz-szolgáltató vállalkozás e tevékenység végzését engedélyezte (átengedte).
93. A vizsgált szolgáltatás esetében tehát fentieknek megfelelően nem beszélhetünk alternatív szolgáltatásról, és a szolgáltatásnak nem létezik tényleges helyettesítője sem.
94. Az elkülönült fogyasztók mellékvízmérő révén külön mért fogyasztása alapján történő számlázásnak elvben alternatíváját képezi az egy helyrajzi számon található háztartások bekötési vízmérőn mért összesített fogyasztásának valamilyen elv alapján történő elosztása a háztartások között, és az ennek alapján történő számlázás. A mellékvízmérők alkalmazása azonban éppen az összesített fogyasztásmérés révén teremtett helyzetből való továbblépést szolgálta, kiküszöbölve egyúttal az összesített fogyasztásmérésből és az ennek alapján történő számlázásból származó visszásságokat és problémákat. A tényleges fogyasztáson alapuló költségmegosztás illetve költségelszámolás a valós helyzetet és folyamatokat (fogyasztást) veszi alapul, így annak eredménye a valóságot jobban tükrözi az összesített fogyasztásmérés- és elszámolás módszerénél, egyúttal annál sokkal igazságosabb helyzetet teremtő megoldás, amely ráadásul a környezetvédelmi szempontoknak (ivóvízzel való takarékoskodás, illetve az erre való ösztönzés) is jobban megfelel.
95. Fentiek alapján megállapítható, hogy a mellékvízmérők alkalmazása révén történő elkülönített fogyasztásmérésnek a jelenlegi jogszabályi környezetben (egy helyrajzi számon csak egy bekötési vízmérő kerülhet felszerelésre) nincs valós alternatívája, így a mellékvízmérők műszaki átvétel és zárral való ellátás tevékenységnek (szolgáltatásnak) ilyen megfontolás alapján sincs valós, vagy akár potenciális helyettesítője.

V.3.2. Az érintett földrajzi piac

96. Az egyes ivóvíz-szolgáltatók összefüggő, egységes, az egyes települések elhelyezkedéséhez igazodó földrajzi területben meghatározható működési (szolgáltatási) területen végzik ivóvíz-szolgáltatási tevékenységüket. A települések elhelyezkedését követő ivóvízhálózat és ezzel összefüggésben a működési terület azzal összefüggésben alakult ki, hogy az egészséges ivóvízzel való ellátást a helyi önkormányzatokra vonatkozó szabályozás a helyi önkormányzatok kötelezően ellátandó feladatául róttta. A szolgáltatás jellegéből és vázolt sajátosságaiból fakadóan annak földrajzi piaca helyi piac.
97. Az a tény, hogy a mellékvízmérők műszaki átvételének/plombálásának szolgáltatását csak az adott területen ivóvizet szolgáltató vállalkozás végezheti (vagy engedélyezheti a tevékenység végzését más szolgáltatónak), azt is jelenti, hogy az ivóvíz-szolgáltatás földrajzi piaca befolyásolja a mellékvízmérők műszaki átvétele/plombálása földrajzi piacának meghatározását. Azok a fogyasztók tehát, akik az ÉTV Kft. szolgáltatási területén elhelyezkedő háztartásokban élnek, a

mellékvízmérő műszaki átvétel és zárral való ellátás szolgáltatást (hasonlóan a vezetékes ivóvíz-szolgáltatáshoz) csak az ÉTV Kft.-től tudják igénybe venni. A mellékvízmérő műszaki átvétel és plombálás érintett földrajzi piaca az ÉTV Kft. ivóvíz-szolgáltatási tevékenysége által érintett területen megegyezik az ÉTV Kft. ivóvíz-szolgáltatási tevékenységi területével (Érd, Törökbálint, Diósd, Tárnok, Sóskút, Pusztazámor, Herceghalom és Remeteszőlős).

V.4. A gazdasági erőfölény vizsgálata

98. A vezetékes ivóvíz-szolgáltatás jellegzetességei és a szolgáltatókra vonatkozó jogi szabályozás sajátosságai, valamint a tevékenység közüzemi jellege miatt egy adott földrajzi területen csupán egyetlen ivóvíz-szolgáltató tevékenykedik, az egyes szolgáltatók működési (szolgáltatási) területei között átfedés nincs. Ennek megfelelően az egyes szolgáltatóknak az ivóvíz-szolgáltatást tekintve működési területükön jellemzően helyi monopóliumuk van. Mivel pedig a mellékvízmérők műszaki átvétele és zárral való ellátás tevékenységet csak az adott területen tevékenykedő ivóvíz-szolgáltató végezheti (illetve jogosult dönteni a tevékenységre vonatkozó jogosultság kérdésében), és az eljárás alá vont vállalkozás szolgáltatási területén kizárólagosan végzi az érintett tevékenységet, megállapítható, hogy az eljárás alá vont monopolhelyzetet élvez szolgáltatási területén a mellékvízmérő műszaki átvétel és zárral való ellátás szolgáltatás piacán.

V.5. A gazdasági erőfölénnyel való visszaélés

99. A versenyfelügyeleti eljárás keretében azt kell megítélni, hogy az ÉTV Kft. 2011 márciusa és 2012 májusa között érvényes, mellékvízmérő műszaki átvétel és zárral való ellátás szolgáltatásra vonatkozó díjainak alkalmazása visszaélésszerű magatartásnak minősül-e, az ÉTV Kft. indokolatlanul magas mértékben állapította-e meg a mellékvízmérő műszaki átvétel és zárral való ellátás szolgáltatásra vonatkozó árát, és ezzel valószínűsíthetően megsértette-e a Tptv. 21. §-ának a) pontjában rögzített tilalmat.
100. Az Európai Bíróság a United Brands ügyben hozott ítélete szerint túlzott mértékűnek tekinthető az olyan ár, mely nem áll ésszerű viszonyban a nyújtott szolgáltatás gazdasági értékével.⁴² Annak megítélése, hogy mely esetekben nem áll arányban az ár a termék gazdasági értékével és tekinthető ezért túlzó mértékűnek, több módszer és megközelítésmód alapján történhet.
101. Az egyik módszer egy megfelelő zsinórmérték (a továbbiakban: benchmark) kialakítása, és a vizsgált árszint (költségszint) ehhez történő hasonlítása. Az, hogy egy adott ügyben mi tekinthető megfelelő benchmarknak, az egyes ügyek körülményeitől függ. Ezt a módszert nevezzük összehasonlító módszernek.
102. A másik módszer a vizsgált termékhez kapcsolódó költségeket elemzi részletesen, majd a közvetlen előállítási költségekkel hasonlítja össze az árakat. A költségek

⁴² [EBHT 1978., 207.o.], [1978] 1 CMLR 429, 250. pont

feltárását követően kerülhet sor annak megállapítására, hogy a fennmaradó árres túlzott mértékűnek minősül-e. Az Európai Bíróság gyakorlata szerint első lépésben azt szükséges vizsgálni, hogy fennáll-e túlzott aránytalanság a ténylegesen felmerült költségek és a ténylegesen alkalmazott ár között.⁴³

103. Az eljáró versenytanács a jelen esetben két időszak elkülönült vizsgálatát tartotta szükségesnek, mivel az ÉTV Kft. 2011. március 1. és március 20. között, valamint 2011. március 21. és 2011. december 31. között egymástól jelentősen eltérő díjakat alkalmazott.
104. A díjstruktúra a két időszak tekintetében annyiban hasonló volt, hogy az egy illetve a két vagy több vízmérő hitelesítésének díja eltérően alakult: az ÉTV Kft. két vagy több mérőre vonatkozó megrendelés esetén mennyiségi kedvezményt (alacsonyabb mérőnkénti díjat) alkalmazott. Az eljáró versenytanács a díjak, indokoltságának vizsgálata során azonban nem az egyes díjtételek külön-külön történő elemzését látta szükségesnek, hanem az átlagos díjak mértékét vette górcső alá, tekintettel arra, hogy a több mérő egyidejű hitelesítése nyilvánvalóan relatíve alacsonyabb mérőnkénti költséget eredményez a szolgáltató számára, így alacsonyabb díjakat indokolhat, ugyanakkor nem feltétlenül szükséges, hogy az egy illetve két vagy több hitelesítés során alkalmazott díjak egymáshoz viszonyított aránya a költségek arányában alakuljon, hiszen bármely irányú eltérést indokolhatják racionális üzleti megfontolások.⁴⁴ Mindezekre tekintettel az eljáró versenytanács az ÉTV Kft. átlagos díjaiból indult ki a versenyjogi értékelés során.

V.5.1. Az árak összehasonlító elemzése (benchmark módszer)

105. Az érintett szolgáltatásra alkalmazott díjak mértékét az eljáró versenytanács a benchmarkelemzés módszerével vizsgálta. A benchmark elemzés lényege, hogy egymáshoz „közeli”, illetve egymáshoz hasonló piacokat és a piacon kialakuló árakat (illetve költségeket) hasonlít össze.
106. A vizsgálat tárgya a mellékvízmérő zárral való ellátásának árazása. A kérdéses tevékenység egy jól körvonalazható munkafolyamat, minden egyes településen ugyanazon munkaszakaszokra bontható,⁴⁵ ugyanazok az anyagok kerülnek felhasználásra.⁴⁶ Így a mellékvízmérők zárral való ellátása (plombálás) szolgáltatás felmerülő költségei és a felszámított díj nagysága alkalmas az összehasonlításra az egyes településeken.

⁴³ United Brands kontra Bizottság ügy 252. pont, BL kontra Bizottság [EBHT 1986., 3263.o.], [1987] 1 CMLR 185, 27. pont; C-323/93.sz. ügy, Crespelle [EBHT 1994., I-5077. o.], 25. pont

⁴⁴ A fajlagosan nagyobb mennyiségi kedvezmény a társasházakat arra ösztönözheti, hogy igyekezzenek mérőiket egyazon időpontban kicseréltetni és hitelesíttetni, mivel az hatékonyabb munkaszervezést tesz lehetővé a szolgáltató számára, így hosszabb távon a költségei (és az árai) csökkenéséhez vezethet, míg az egy mérő esetén alkalmazott relatíve alacsonyabb díj lehetővé teheti, hogy azok is „viszonylag megfizethető áron” juthassanak hozzá a szolgáltatáshoz, akik valamilyen oknál fogva a mennyiségi kedvezményt nem tudják igénybe venni.

⁴⁵ Bakonykarszt Víz- és Csatornamű Zrt. 2012. október 12-i adatszolgáltatása alapján.

⁴⁶ Salgótarján és Környéke Vízmű Kft. 2012. október 24-i adatszolgáltatása.

107. A vizsgálat keretében a hasonló szolgáltatást nyújtó, az eljárás alá vonthoz hasonló piaci körülmények között tevékenykedő más vállalkozások által alkalmazott árak is begyűjtésre és elemzésre kerültek. Az árak elemzése, az összehasonlítás eredményeinek értékelése szempontjából kiemelendő ugyanakkor, hogy az összehasonlítás alapjául szolgáló vállalkozások – a szabályozási környezetből fakadóan – maguk is mindannyian monopolhelyzetben lévő szolgáltatók, így nem zárható ki, hogy az általuk alkalmazott díjtételek nem feleltethetők meg a versenyző piacokon érvényesülő árszintnek (a monopolpozícióból fakadóan feltehetően annál magasabbak lehetnek).

A benchmark kialakítása

108. Az eljáró versenytanács az árak összehasonlító elemzése során figyelmen kívül hagyta azokat a vállalkozásokat, amelyek számottevően kisebb lakosságszámú településen, ingyenesen végzik a mellékvízmérők plombálását, sőt cseréjét is (pl. Soproni Vízmű Zrt., Heves Megyei Vízmű Zrt., G4S Békéscsaba), mivel azt az eljáró versenytanács nem vitatja, hogy a szolgáltatással kapcsolatban a szolgáltatóknak költségei merülhetnek fel, amelyek ellentételezése indokolt igény részükről.
109. Tény, hogy az összehasonlítás végül nem nagy számú vállalkozás ár- és költségadatainak felhasználásával készült. A benchmark szűkülésének oka azonban az előző pontban nevesített vállalkozások mellőzése volt. E cégek mellőzése kifejezetten előnyös eredménnyel járt eljárás alá vont számára, hiszen a plombálást ingyenesen nyújtó vállalkozás figyelembe vétele az átlagos díj összegét csökkentette volna, így az eljárás alá vont által alkalmazott díjak még magasabbnak látszottak volna a benchmarkhoz képest.
110. A benchmark méretével kapcsolatban az eljáró versenytanács emlékeztet a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 7. §-ában foglalt rendelkezésre, amely értelmében a közigazgatási hatóság a költségtakarékosság és a hatékonyság érdekében úgy szervezi meg a tevékenységét, hogy az az ügyfélnek és a hatóságnak a legkevesebb költséget okozza, és az eljárás a lehető leggyorsabban lezárható legyen.
111. Eljárás alá vont állításával szemben nem volt önkényes az összehasonlítás céljára történő kiválasztás. A vizsgálók azokat a vállalkozásokat keresték meg adatszolgáltatás érdekében, amelyek Érdhez nagyon hasonló lélekszámú városokban tevékenykednek. Eljárás alá vont maga sem tudott jobb kiválasztási szempontot megjelölni. Amikor erre vonatkozóan az eljáró versenytanács kérdést intézett hozzá, a válasz az volt, hogy nincs olyan szolgáltató, amely összehasonlítható lenne vele. A tárgyaláson említett domborzati viszonyok terén fennálló különbség az áramfogyasztást valóban befolyásolhatja, de a jelen eljárásban vizsgált tevékenységre gyakorlatilag semmilyen hatást nem gyakorol. A településszerkezet csekély mértékben befolyásolhatja a víziközmű központja és a fogyasztók közötti távolságot. A mellékvízmérők döntő többsége azonban minden víziközmű esetén a település központjában helyezkedik el. Valójában semmilyen szempont nem mutat erős korrelációt a mellékvízmérő plombálási díjaival. A GVH több – jelen eljárásban nem alkalmazott – szempontot is megvizsgált, de nem sikerült kimutatni a lélekszámnál

erőteljesebb korrelációt sem a vízmű által kezelt csővezeték hosszával, sem a bekötési vízmérők, vagy mellékvízmérők számával.

112. Nem helytálló eljárás alá vont azon állítása, hogy a települések lélekszámán kívül egy másik szempont alapján egészült ki a lista. A két ingyen plombáló vállalkozás helyébe lépő két további szolgáltatót alapvetően szintén a települések lélekszáma alapján választották ki. A település kiterjedése azért került említésre, mert a földrajzi méret – amely alapján ezek a városok Érdnél jelentősen nagyobbak – alkalmasnak látszott annak a ténynek a kompenzálására, hogy ezen városok lélekszáma valamivel kisebb Érd lakosainak számánál. A helyszínrre utazás költségeit, pl. jelentősen növelheti, ha nagyobbak a távolságok.
113. Az Érdnél nagyobb létszámú településeken tevékenykedő cégek azért nem kerültek be nagyobb számban a benchmarkba, mert a nagyobb helyiségekben tevékenykedő cégek ellen vagy versenyfelügyeleti eljárás indult jelen eljárás jogalapjával azonos okból, vagy még folyamatban van az általuk alkalmazott árak mértékének versenyhivatali elemzése. Így is bekerült a benchmarkba egy olyan – Érdnél nagyobb létszámú városban működő - vállalkozás, amely ellen szintén versenyfelügyeleti eljárás van folyamatban.⁴⁷
114. Eljárás alá vont azért hivatkozott a kisebb méretű vállalkozások eltérő költségeire, hogy kizárja ezeket az alacsony díjszabással dolgozó cégeket az összehasonlításból. Az eljáró versenytanács azonban – a nagyobb hatékonyságon kívül – nem látott olyan objektív különbséget, amelyre tekintettel irreális lenne összevetni eljárás alá vont áraival és költségeivel a kisebb méretű vállalkozások cégek hasonló adatait. Az eljáró versenytanács nem tekinti ilyen objektív körülménynek az Érdi Vízmű által állított, de nem bizonyított munkabér és adókülönbséget. A mellékmérők zárral ellátása minden vállalkozástól ugyanazon munkafolyamatok ellátását kívánja meg. Ez a tevékenység jól elhatárolható más munkavégzésektől. A keresztfinanszírozás tilalma folytán a nagyobb vagy kisebb méretű vállalkozás egyéb költségei (ha ezek mértéke tekintetében lenne is különbség) nem szabad, hogy figyelembe vételre kerüljenek a plombálás díjában. Az eljáró versenytanács megítélése szerint éppen az vezetett volna torz kép kialakulására, ha csak az 5 regionális víziközmű társaság adatait vették volna figyelembe, és mellőzték volna az ilyen hitelesítési tevékenységet végző vállalkozások túlnyomó többségét alkotó „kisebb társaságokat”, amelyek száma - eljárás alá vont nyilatkozata szerint - kb. 400. A benchmark összetétele a regionális és kisvállalkozások arányát illetően sokkal közelebb áll a valósághoz, mint az eljárás alá vont által szorgalmazott megoldás, amely csak a nagyméretű víziközmű vállalkozásokat venné figyelembe és teljesen mellőzné a kisvállalkozásokat.

⁴⁷ A Tatabányán működő . Északdunántúli Vízmű Zrt.

Díjösszehasonlítás

115. A 2012. évre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre összehasonlító adatok, így az eljáró versenytanács a 2012. január 1. és június 4. közötti időszak tekintetében a díjak mértékével kapcsolatban nem tudott állást foglalni.
116. A különböző vállalkozásoknak a mellékvízmérő műszaki átvétel és zárral való ellátás szolgáltatásra alkalmazott árait (2011. évre vonatkozóan) a következő táblázat foglalja össze azok összehasonlíthatósága céljából.

Szolgáltató	Város	Plombálás díja (ÁFA nélkül) 2011-ben
ÉTV Kft.	Érd	6 615 / 4 521 Ft
GEVIEL	Hmvásárhely	944 Ft
Globoszer Bt.	Kaposvár	800Ft
Délzalai Vízmű Zrt.	Nagykanizsa	880 Ft
Víz és Csatornaművek Koncessziós Zrt.	Szolnok	2 000 Ft
Északdunántúli Vízmű Zrt.	Tatabánya	4 108 Ft
Bakonykarszt Vízmű Zrt.	Veszprém	3 000 Ft
Zalavíz Zrt.	Zalaegerszeg	2 290Ft

117. Az eljárás alá vont által említett Bakonykarszt Zrt. által felszámított kiszállási díj nem befolyásolja érdemben a Zrt. díjainak és költségeinek mértékét, mivel a kiszállási díj csak az összes mellékvízmérő óra 1,89%-át érinti, ugyanis a mellékvízmérők 98,11%-a a telephelytől számított 5 km-en belül található, ahol a Zrt. nem számít fel kiszállási díjat.
118. Az összehasonlításba bevont szolgáltatók által alkalmazott díjak egyszerű számtani átlaga a fentieknek megfelelően 2011-ben 2003 Ft volt. A táblázat alapján az állapítható meg továbbá, hogy az eljárás alá vont ára a mezőnyből jelentősen kimagaslik. A második legmagasabb árat az Északdunántúli Vízmű Zrt. alkalmazta.⁴⁸
119. Az eljárás alá vont által alkalmazott díjak 2011. március 1. és március 20. között 230%-kal, 2011. március 21. és december 31. között pedig 124%-kal haladták meg a benchmark-értéket. Megjegyzendő, hogy az ÉTV Kft. ára a második legmagasabb

⁴⁸ Ezt az árat az Északdunántúli Vízmű Zrt. csak az újonnan telepített mellékvízmérők plombálása esetén alkalmazza (e vállalkozás a mellékvízmérők hitelesítés lejáta miatti cseréjét és plombálását egységes szolgáltatásként egyedüli vállalkozásként nyújtja saját működési területén, így csere utáni plombálást külön nem végez).

tarifát alkalmazó szolgáltató díjainál is 61%-kal, illetve 9.5 %-kal magasabbnak bizonyult.

120. Fentiek alapján megállapítható, hogy az eljárás alá vont által a mellékvízmérő felszerelés és csere utáni műszaki átvétel és zárral való ellátás szolgáltatásra alkalmazott díj a benchmark során figyelembe vett szolgáltatók hasonló tartalmú és célú szolgáltatásának árához viszonyítva túlzottan magas volt, különösen a 2011. március 1. és március 20. közötti időszakban. Ismételten utal az eljáró versenytanács arra a körülményre, hogy mivel az összehasonlítás alapjául szolgáló vállalkozások is monopolhelyzetben vannak saját piacaikon, az általuk alkalmazott árak nem feltétlenül feleltethetők meg a hipotetikus versenyárnak (feltehetően annál ugyancsak magasabbak).
121. Az eljáró versenytanács felhívja a figyelmet arra, hogy a benchmark-kal való összehasonlítás abban az esetben is azzal zárult volna, hogy az ÉTV Kft. árai magasabbak a benchmark átlagánál, ha eljárás alá vont által hivatkozott három cég adatai is figyelembe vételre kerültek volna.
122. A három cég által egy mellékvízmérő plombálására vonatkozóan alkalmazott bruttó díj ugyanis (még a kiszállási költség figyelembe vételével is) elmarad az eljárás alá vont bruttó díjától.
 - A beadványban bruttó 5.588 Ft (Fővárosi Vízművek), bruttó 6.100 Ft (Fejérvíz), bruttó 4.700 Ft + 2.000 Ft kiszállási díj (Tettye Forrásház Zrt.) összegek kerülnek megemlízésre. Az eljárás alá vont még 2011. március 21. és 2011. december 31. között is 7.200 Ft bruttó díjat számított fel egy mellékvízmérő plombálásáért. (Az eljárás alá vont által közölt értékek ugyanis egy darab mellékvízmérő bruttó plombálási díjának felelnek meg, amit nem lehet az átlagos 4.521 Ft-os díjhoz viszonyítani).
 - Az eljárás alá vont által közölt 5.118 Ft + ÁFA nettó díj (Pannon-Víz Zrt) is alacsonyabb annál a 6.000 Ft + ÁFA díjnál, amit az eljárás alá vont számított fel 2011. március 21. és 2011. december 31. között.
123. Még nagyobb a különbség több mellékvízmérő egyidejű plombálásának ellenértékét illetően. Eljárás alá vont a 2., 3. és 4. mellékvízmérő plombálásáért ugyanannyit [darabonként 4.000 Ft + ÁFA = 4.800 Ft-ot, azaz a négy mellékvízmérőért összesen 19.200 Ft bruttó (16.000 Ft nettó) díjat] kér, miközben az általa példaként hozott vállalkozások jelentősen csökkentett mértékű díjat számolnak fel arra az esetre, ha pl. négy mellékvízmérőt kell egyidejűleg plombálni. Négy mellékvízmérő esetén az összesen felszámított bruttó díj 9.300 Ft (Fejérvíz), illetőleg 6.604 Ft nettó díjat (Fővárosi Vízművek). Ilyen összehasonlításban az eljárás alá vont díjai már 2-2,5-szer nagyobbak, mint az általa kiválasztott vállalkozások díjai. Az összehasonlítás ráadásul több szempontból is eltér az objektivitástól az eljárás alá vont előnyére:
 - Egyrészt az eljárás alá vont által említett vállalkozások nem valamilyen előre meghatározott szempont alapján lettek kiválasztva, hanem – feltehetően – a plombálás díjának – magas – mértéke alapján.
 - Másrészt az eljárás alá vont által felkutatott árak 2013. évben alkalmazott árak, míg saját árai 2011. évi (az adatokból ismert, hogy 2012-ben eljárás alá vont

emelte árait és igen valószínű, hogy a példaként felhozott árak is emelt árak a 2011. évi árszínhez képest. Ugyanezen vállalkozásoknak a 2011. évi – feltehetően alacsonyabb - árai vélhetően nagyobb különbséget mutatnának fel az eljárás alá vont 2011. évi áraihoz képest.

- Harmadrész az eljárás alá vont által kiválasztott cégek között vannak olyanok, amelyek áralkalmazási gyakorlatát a GVH vizsgálja, mivel ezen árak némelyikét a jellemző ársávot meghaladó mértékűnek, túl magasnak tartotta.

E körülmények figyelembe vétele nélkül is világosan látszik azonban, hogy nem helytálló az eljárás alá vont következtetése, mivel egy mellékmérő plombálási díja is minden általa felhozott értéknél magasabb, több mellékmérő egyidejű zárral ellátása pedig jelentősen meghaladja az eljárás alá vont által kiválasztott értéket.

V.5.2. Az eljárás alá vont költségeinek vizsgálata

124. Az eljárás során a vizsgálat információkat kért az eljárás alá vont ÉTV Kft. költségeinek alakulásáról, az egy mellékvízmérőre jutó átlagos költség (egységköltség) mértékéről. Az eljárás alá vont két különböző kimutatást csatolt (vö. 49. pont), melyek közül az eljáró versenytanács nem az előkalkuláció, hanem a ténylegesen felmerült költségeket tartalmazó kimutatás adatait tekinti irányadónak.
125. A Versenytanács állandó és konzekvens jogalkalmazói gyakorlata keretében számos eljárásban hozott érdemi határozatában kifejtette, hogy az ár költségalapú vizsgálata során a felmerült és indokolt költségek ismerhetők el, azaz az ár kialakítás során az indokoltan felmerülő költségek vehetők figyelembe jogszerűen (túlzottan magas az ár, ha összege meghaladja a vállalkozás gazdaságilag indokolt költségeinek és a befektetésekkel arányban álló hozam alapján adódó nyereségének összegét⁴⁹). Ennek megfelelően az eljáró versenytanács a jelen eljárásban az eljárás alá vont költségeit olyan szempontból vizsgálta, hogy azok indokolhatnak-e az ÉTV Kft. esetében az eljárás során megkeresett más vállalkozások által alkalmazott, a költségeiket ezen vállalkozások adatszolgáltatása alapján fedező áraknál magasabb díjtételt.
126. Egy mellékvízmérő plombálásának a költsége 2011-ben - az eljárás alá vont nyilatkozata szerint - 4 120 Ft. volt.⁵⁰ Ez a 43-45. pontokban bemutatottak szerint munkabérből, anyagköltségből (plomba és gépjármű), továbbá az előzőekben hivatkozott közvetlen költségek 25%-ában meghatározott közvetett költségből tevődött össze.

⁴⁹ Ld. a legfrissebb döntések: VJ/3/2005., VJ/5/2005., VJ/27/2005., VJ/31/2005., VJ/68/2005., VJ/84/2005., VJ/190/2005., VJ/2/2006., VJ/4/2006., VJ/ 15/2006., VJ/16/2006., VJ/ 23/2006., VJ/25/2006., VJ/7/2007., VJ/119/2007.

⁵⁰ Az eljáró versenytanács megjegyzi, hogy erre az összegre a vizsgált időszakot megelőzően érvényben lévő 4 400 Ft-os díjtarifa, amelyet a kiszállási díjjal egyező mértékben állapított meg, szintén fedezetet nyújtott. Az eljárás alá vont kielégítő magyarázatot nem adott arra, hogy miért vélte – valójában tévesen – úgy, hogy a tevékenység számára 2011. március 1-jét megelőzően veszteséges volt, és ezért díjemelésre volt szükség.

127. Az eljárás során megkeresett, az ÉTV Kft.-vel összehasonlítható szolgáltatók válaszaik értelmében a plombálási folyamat a következő költségelemek felmerülését vonja maga után:
- kiszállási díj,
 - munkadíj (személyi jellegű kiadások és járulékai),
 - anyagköltség
 - egyéb költségek (pl. közvetett költségek ráosztása)
128. A megkeresett szolgáltatók költségeinek alakulását a mellékletben szereplő táblázat mutatja be. Az ÉTV Kft. és ezen szolgáltatók költségeinek összevetése, azaz az ÉTV Kft. költségei indokoltságának a más szolgáltatók által kimutatott költségek fényében történő értékelése során az eljáró versenytanács azon szolgáltatók költségeit is figyelembe vette, amelyek ingyenesen nyújtották a plombálás szolgáltatást, mivel költségei nyilván ezen vállalkozásoknak is felmerülnek a szolgáltatás nyújtásával kapcsolatban. A csere és plombálást csak együttesen, egységes szolgáltatáscsomagként kínáló piaci szereplőket az eljáró versenytanács ugyancsak figyelembe vette az értékelés során, a gépjármű költség esetén tekintetbe véve ugyanakkor, hogy a költségek alakulását befolyásolhatja, hogy a csere és plombálás együttes költségén belül a közvetlenül egyik részelemhez sem köthető kiszállás költségét milyen arányban osztják meg a két részelem között.⁵¹
129. Az anyagköltséget illetően megállapítható, hogy az ÉTV Kft. 66 Ft-os mértéket használt kalkulációjában. Anyagköltségként elsősorban a VIPAK gyűrű, azaz a biztonsági záró elem költsége merül fel. Két vízmű⁵² nyilatkozott úgy, hogy ebből két pár szükséges.⁵³ A VIPAK gyűrű két részből áll, a natúr és sorszámmal ellátott fél-gyűrűből. Ennek költsége 42-53 Ft+ÁFA/db között szóródik. Ehhez szükséges még plombazsinór (csak nagyobb méret esetén), aminek ára 23 Ft+ÁFA. Nyomtatványnak 25 Ft+ÁFA költséget vett figyelembe pl. a DMRV Zrt. Más anyagköltség a plombálásnál nem merül fel. Anyagköltség címen a mintaként kiválasztott vállalkozások 47 és 130 Ft közötti összeggel kalkulálnak.
130. A plombálás munkabéreköltsége (járulékokkal) nagyobb szórást (231-1 300 Ft) mutat, mint az anyagköltség. Ennek feltehetően az a magyarázata, hogy míg az anyagköltség közvetlenül meghatározható, addig a munkadíj kalkulálása – amennyiben a plombálás a vízmérőcsere munkafolyamatának része – csak közvetetten, a teljes folyamatból származtatható. A legtöbb vízmű egy fő munkavállaló 20-30 perces munkaidejével számolt. Az eljárás alá vont által a 2011.

⁵¹ Ha a kiszállási költség akár csak egy kis része is a csere szolgáltatás-elemre terhelődik, akkor az a plombálás esetében a különálló plombálás szolgáltatáshoz képest indokoltan alacsonyabb gépjármű költséget eredményezhet.

⁵² Ld. Vj/43-59/2012. és Vj/43-67/2012. sz. iratok

⁵³ Kaposvári Víz- és Csatornamű Kft. 2012. október 15-i adatszolgáltatása, illetve DMRV Zrt. 2012. október 17-i keltezésű adatszolgáltatása

évre kimutatott 2550 Ft-os munkabér költség kiugróan magas a többihez⁵⁴ viszonyítva.

131. Az eljárás alá vont nyilatkozott arról – és erre vonatkozóan bizonyítékokat is csatolt⁵⁵ –, hogy az általa nyújtott, plombálásra vonatkozó szolgáltatás-csomag keretében két munkavállalója jelenik meg a munkavégzés helyszínén. Eljárás alá vont azonban nem jelölt meg olyan okot, amely – az eljáró versenytanács megítélése szerint – feltétlenül szükségessé tenné két személy jelenlétét. Az eljárás alá vont által felhozott munkaszervezési indokok mindegyike ahhoz kapcsolódik, hogy az alkalmazottak a mellékvízmérők zárral való ellátásán kívül egyéb munkákat is végeznek, amelyek esetleg igénylik két fő jelenlétét, és azt, hogy ketten használják ugyanazt a tehergépkocsit.
132. A vizsgálat keretében feltártak alapján sem a vonatkozó jogi szabályozás, sem más tény nem indokolja a mellékvízmérők csere utáni műszaki átvétele és zárral való ellátása során az eljárás alá vont két munkavállalójának megjelenését és jelenlétét. A hasonló vállalkozások gyakorlatának bemutatása során ismertetésre került, hogy a jelen eljárás keretében vizsgált tevékenység kapcsán általánosnak tekinthető az a gyakorlat, hogy csak egy személy ellenőrzi a mellékvízmérő felszerelési munkálatainak megfelelőségét, és ugyanez az egy személy végzi el a mellékvízmérő hitelesítését.
133. Megjegyzi az eljáró versenytanács, hogy az eljárás alá vont nem jelzett olyan méltányolható érdeket sem, amely a plombáláshoz kapcsolódóan igényelné két fő jelenlétét. Az a körülmény, hogy az eljárás alá vont alkalmazottai a mellékvízmérő hitelesítésén túl más feladatokat is ellátnak, és ezek között esetleg vannak olyanok is, amelyek két munkavállalót igényelnek – az eljáró versenytanács megítélése szerint – nem tekinthető a hitelesítéshez kapcsolódó méltányolható érdeknek.
134. Hangsúlyozza az eljáró versenytanács, hogy jelen eljárás keretében olyan helyzeteket vizsgált, ahol mellékvízmérő cserét nem az eljárás alá vont, hanem egy másik vállalkozó végezte el, így nem volt szükség annak vizsgálatára, hogy vajon a mellékvízmérő cseréjének elvégzéséhez szükséges-e két fő jelenléte.
135. A gépjármű költségek kapcsán figyelembe kell venni azt, hogy a benchmark teszt elvégzésére kiválasztott települések kétszer-háromszor nagyobb területtel rendelkeznek, mint Érd városa. Ennek megfelelően az egyes településeken szolgáltató vízművektől, alvállalkozóktól kapott gépjármű költségeket felső költségbecslésnek használhatjuk. Az alábbi közműszolgáltatók kiszállási költséget adtak meg, vagy egy kiszállásra vagy pedig egy kilométerre vetítve:

⁵⁴ Az eljárás alá vont által kalkulált bérköltségnél csak a Heves Megyei Vízmű Zrt. adott meg minimálisan magasabb munkabérköltséget (2660 Ft), de az a teljes vízóracsere-re vonatkozó óradíjat mutatta meg. A mellékvízmérő csere (ebben az esetben plombálással) a műszaki átvétel és plombálás szolgáltatástól különböző olyan szolgáltatás, amely a plombálás szolgáltatás jelentős részét is magában foglalja, így különösen eltúlzottnak tűnik az eljárás alá vont által a kalkulációjába állított 2550 Ft, főleg annak figyelembe vételével, hogy a plombáláshoz szükséges munkaidő elhanyagolható része a vízóracsere teljes munkafolyamatának.

⁵⁵ Ld. a Vj/43-93/2012. sz. irat 4. sz. mellékletét

- Nagykanizsa (49 850 lakosú város): 205 Ft jut egy mérőre, 5 km-es körzethatárokkal számolva.
- Tatabánya (70 164 lakosú város): 2 610 Ft ráfordítás szükséges egy átlagos kiszállás során.
- Veszprém (64 339 lakosú város): közigazgatási határon belül 1 500 Ft-os gépkocsi költséggel kalkulálnak.
- Zalaegerszeg (61 970 lakosú város): a kiszállás költsége vízmérőnként 338 Ft.
- Szolnok (74 544 lakosú város): a mellékvízmérők plombálásának fuvarköltsége 123 Ft egy mellékmérő plombálására vetítve.

Az alábbi közműszolgáltatók az általuk alkalmazott kiszállási díjakról adtak tájékoztatást:

- Hódmezővásárhely (GEVIEL Kft.): átlagosan 10 km-es távolsággal számolva a kiszállási díj címenként 530 Ft.
- Kaposvár (Globoszer Bt.): 2011-ben 500 Ft/lakás kiszállási díjat állapítottak meg.
- Békéscsaba: az Alföldvíz Zrt. 3 200 Ft+ÁFA, míg a G4S az alvállalkozó 2 500 Ft+ÁFA díjat számolnak fel.

136. A kiszállási díjak és -költségek erősen szóródnak (123 – 3 200 Ft). A rendelkezésre álló adatok alapján az ÉTV Kft. által kimutatott, 680 Ft-os (ÁFA nélkül) egy mellékmérőre jutó gépjármű költség nem tekinthető magasnak.
137. Közvetett költséget a megkérdezett közműszolgáltatók egy része nem oszt rá a plombálás során felmerült közvetlen költségekre, ezeket az eljáró versenytanács az összehasonlítás ezen része keretében így figyelmen kívül hagyta, mivel álláspontja szerint méltányolható érdek lehet, hogy a plombálás, hitelesítés szolgáltatás is hozzájáruljon a közvetett, vállalati általános költségek fedezéséhez. A többi szolgáltató esetében a közvetett költség⁵⁶ 160 - 668 Ft között alakult.⁵⁷ Ehhez képest az ÉTV Kft. 824 Ft-os tétele magas. A különbség két okra vezethető vissza. Eljárás alá vont magasabb százalékos arányt (25%-ot) alkalmaz, a szolgáltatók többsége esetében ez az arány 14,1% és 21,5% között alakult. Mindez arra utal, hogy a közvetett költségek magasabb összege részben az általános költségek magasabb mértékéből, azon belül is a magas munkabéreköltségből fakad, hiszen az ÉTV Kft. a közvetett költségeket a munkabért is magában foglaló közvetlen költségek arányában határozta meg.
138. A fentieket összegezve látható, hogy egy mellékvízmérő plombálásakor az ÉTV Kft. esetében főleg a munkabér és járulékaik költségelem, továbbá a közvetett költségek kapcsán merül fel a hasonló vállalkozásoknál által kalkulált összeget meghaladó mértékű kiadás. A közvetett költségek magas mértéke (824 Ft) ugyanakkor jórészt⁵⁸ szintén a munkabér és járulékaik költségelem magas szintjére vezethető vissza, hiszen az a közvetlen költségek 25%-aként adódik, és a közvetlen költségek további tételei

⁵⁶ A közvetett költségeket az egyes vízművek eltérő elnevezéssel jelölték - Szolnokon igazgatási és egyéb ráfordítás merül fel, a zalaegerszegi szolgáltató adminisztratív, igazgatási valamint telefonköltséget határozott meg – ebből kisebb számszerű eltérések is fakadhatnak.

⁵⁷ Megjegyzi az eljáró versenytanács, hogy a Délzalai Vízmű Zrt. által felszámított 397 Ft a közvetett költségen túl nyereséget is tartalmaz. (Az ÉTV Kft. esetében a nyereség a költségeken felül képződik.)

⁵⁸ A magasabb százalékos mérték is közrehat a díjak magasabb mértékében.

(alapanyagköltség, gépjármű költség) nem tértek el jelentős mértékben a viszonyítási alapoktól. Az ÉTV Kft. ugyanakkor nem tudott olyan körülményt bemutatni, ami az általa kimutatott munkabéreköltség kiugróan magas mértékét indokolná.

139. Áttekintve eljárás alá vont költségstruktúráját az eljáró versenytanács nem talált olyan körülményt, amely megalapozná valamely költségelem magasabb mértékét az ÉTV Kft. speciális helyzetéből, objektív adottságaiból fakadóan. Egyedül a túlórák mértéke merült fel ilyenként, de eljárás alá vont nem dokumentálta, hogy a munkaidőn kívül végzett plombálások milyen túlóra költséggel jártak.
140. Megjegyzi továbbá az eljáró versenytanács, hogy az eljárás alá vont és a mintában szereplő vállalkozások adataiból képzett átlag közötti eltérésnek nagyon sokféle oka lehet (pl. a plombálás helyszínének megközelítése és a feladat elvégzése érdekében elszámolt idő hossza). A munkavállalók számából folyó költség-különbséget az eljáró versenytanács azért emelte ki, mert az ebből fakadó többlet (munkabér és járulékaik, valamint az emiatt jelentkező magasabb általános költség) összességében éppen a különbözettel azonos nagyságú.
141. Nem helytálló az a kritika sem, hogy a GVH nem szerzett be adatokat a plombálást végzők számáról. A benyújtott adatokból sokszor egyértelműen látszik, más esetben a költségek összetétele bizonyítja, hogy nem kerültek megduplázásra a munkát végző személyek számára tekintettel. A benchmarkban szereplő vállalkozások esetén kivételesnek számít az, hogy két munkavállaló együtt látja el a feladatot.

V.1.3. Összefoglalás

142. Az eljárás alá vont ÉTV Kft. mellékvízmérő műszaki átvétel és zárral való ellátás szolgáltatás díjának és költségeinek elemzése fényében megállapítható, hogy az ÉTV Kft. az érintett szolgáltatásra a vizsgált időszakban alkalmazott díjaival hátrányos helyzetbe hozza a fogyasztókat, mert azok mértéke magasabb, mint a hasonló helyzetben lévő más vállalkozások által alkalmazott ár, és az ÉTV Kft. költségeinek elemzése alapján nem mutatható ki olyan indokolt körülmény, amely alapján a benchmarkot számottevően meghaladó mértékű költségek és ezek alapján számottevően magasabb díjak alkalmazása indokoltnak lenne tekinthető. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint az ÉTV Kft. az általa a mellékvízmérő műszaki átvétel és zárral való ellátás szolgáltatásra érvényesített díjait tisztességtelenül, indokolatlanul magasan állapította meg.
143. Az eljáró versenytanács a Tptv. 77. § (1) bekezdés d) pontja alapján megállapította, hogy az ÉTV Kft. 2011. március 1. és 2011. december 31. között tanúsított magatartása a Tptv. 21. § a) pontjába ütközik, tekintettel arra, hogy az eljárás alá vont által ezen vizsgált időszakban a mellékvízmérők műszaki átvétele és zárral való ellátása szolgáltatásra alkalmazott díjak tisztességtelenül kerültek megállapításra, így azok indokolatlanul magasak voltak.

VI. Jogkövetkezmény

144. Az eljáró versenytanács az ÉTV Kft. vállalkozással szemben nem szabott ki bírságot.
145. A 2011. március 1. és 2011. március 20. közötti időszak tekintetében az eljáró versenytanács az ÉTV Kft. vállalkozással szemben nem látta indokoltnak bírság alkalmazását, egyrészt a jogsértés hetekben mérhető rövid időszaka és ezzel összefüggésben a sérelmet szenvedett fogyasztók csekély száma és az eljárás alá vontnak a jogsértésből származó csekély árbevétele miatt, másrészt, mert az eljárás alá vont – a versenyfelügyeleti eljárástól függetlenül – önként csökkentette díjait, a díjkülönbözetet pedig – az eljárás során – visszafizette az érintett fogyasztóknak.
146. 2011. március 21. és 2011. december 31. közötti időszak tekintetében az eljáró versenytanács tekintetbe vette az eljáró versenytanács azt is, hogy az ÉTV Kft. által a 2011. március 1. és december 31. közötti időszakban realizált releváns árbevétel (5.676.000 Ft) csak csekély mértékű bírság kiszabását tette volna lehetővé, figyelemmel arra, hogy sem a jogszabályok, sem korábbi versenyhivatali gyakorlat nem adott világos iránymutatást a díjképzésre vonatkozóan, továbbá nem merült fel adat arra vonatkozóan, hogy az ÉTV Kft. rosszhiszemű, felróható magatartást tanúsított volna.
147. A bírság kiszabása során az ÉTV Kft. által a jogsértés időszakában, azaz 2011. március 1. és december 31. között realizált releváns árbevétel (5.676.000 Ft) szolgálhatott volna alapul.
148. A Tpv. 78.§ (1) bekezdése alapján, a Tpv. 78. § (3) bekezdésében és a Gazdasági Versenyhivatal Elnökének és a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa Elnökének 1/2012. Közleményében (a továbbiakban: Közlemény) foglaltak figyelembe veendő körülmények a releváns árbevétel 10%-ánál számottevően alacsonyabb bírság megállapítására vezethettek volna. Így pl. jelen esetben kizsákmányoló jellegű visszaélésre került sor egy jogi monopólium által, ami a Közlemény alapján nem minősül a versenyt különösen veszélyeztető jogsértésnek. A szolgáltatás igénybevétele nem nagy rendszerességű, a fogyasztók számára hatévente egyszer felmerülő tételt képvisel. A bírságot csökkentő tényezőként vehető figyelembe a tevőleges jóvátétel.

VII. Egyéb kérdések

149. A Tpv. 45. §-a szerint a Gazdasági Versenyhivatal jár el minden olyan versenyfelügyeleti ügyben, amely nem tartozik a bíróság (86. §) hatáskörébe. A GVH illetékessége a Tpv. 46. §-án alapul.

150. A határozattal szembeni jogorvoslatra a Tpvt. 83. és 84. §-ai irányadóak.

Budapest, 2013. december 18.

dr. Miskolczi Bodnár Péter s.k.
előadó versenytanácsstag

dr. Szoboszlai Izabella s.k.
versenytanácsstag

dr. Kőhalmi Attila s.k.
versenytanácsstag

Szolgáltató	Város	tevékenységek	Plombálás díja ÁFA nélkül	Plombálás költsége (ÁFA nélkül)				
				Anyagköltség	Béreköltség	Gépjármű költség	Egyéb / Közvetett költség	Összesen
ÉTV Kft.	Érd	cseré és plombálás együtt és külön is	márc. 1. – márc. 20. 6 615 Ft márc. 21. – dec. 31. 4 500 Ft	66 Ft	2 550 Ft	680 Ft	824 Ft	4 120 Ft
G4S	Békéscsaba	plombálás ingyenes	n.a.		300 Ft	2 500 Ft	0 Ft	2 800 Ft
GEVIEL⁵⁹	Hódmezővásárhely	cseré és plombálás együtt	944 Ft ⁶⁰	- ⁶¹	595 Ft ⁶²	530 Ft	0 Ft	1 125 Ft
Globoszer Bt.⁶³	Kaposvár	cseré és plombálás együtt és külön is	800 Ft	130 Ft	400 Ft	500 Ft	0 Ft	1030Ft
Délzalai Vízmű Zrt.⁶⁴	Nagykanizsa	csak plombálás	880 Ft	47 Ft	231 Ft	205 Ft	397 Ft ⁶⁵	880 Ft

⁵⁹ Vj-43-69/2012

⁶⁰ A díj nem csak a plombálás ellenértéke, hanem a mérő le- és felszerelésének, a jegyzőkönyv elkészítésének és a számla elkészítésének az ellenértéke is.

⁶¹ Az anyagot a megrendelő Zsigmondi Béla Vízközműveket üzemeltető Zrt. biztosítja

⁶² A Hódmezővásárhelyen a GEVIEL Építőipari- Szolgáltató Kft. minimálbéres foglalkoztatású munkavállalókat alkalmaz, mérőcseréként (!) 595 Ft-ért (Ld. Vj/43-57/2012. sz. irat).

⁶³ Vj-43-71/2012

⁶⁴ Vj-43-20/2012., Vj-43-64/2012

⁶⁵ Általános fedezet (üzemi, vállalati általános költségek arányos része, vetítési alap: 1 órára jutó élőmunka költsége)

Víz és Csatornaművek Koncessziós Zrt. ⁶⁶	Szolnok	cseré és plombálás együtt és külön is	2 000 Ft	64 Ft	559 Ft	123 Ft	160 Ft ⁶⁷	906 Ft
Északdunántúli Vízmű Zrt. ⁶⁸	Tatabánya	csak plombálás	4 108 Ft	98 Ft	732 Ft	2 610 Ft	668 Ft ⁶⁹	4 108 Ft
Bakonykarszt Vízmű Zrt. ⁷⁰	Veszprém	csak plombálás	3 000 Ft		1 300 Ft	1 500 Ft	200 Ft	3 000 Ft
Zalavíz Zrt. ⁷¹	Zalaegerszeg	plombálás ⁷²	2 290 Ft	87 Ft	1 158 Ft	338 Ft	223 Ft ⁷³	1 806 Ft

⁶⁶ Vj-43-22/2012, Vj-43-61/2012

⁶⁷ Igazgatási költség és egyéb ráfordítás.

⁶⁸ Vj-43-21/2012, Vj-43-66/2012

⁶⁹ 20%-os eredményfedezetet (vetítési alap: anyagmentes teljes önköltség).

⁷⁰ Vj-43-15/2012, Vj-43-58/2012

⁷¹ Vj-43-23/2012, Vj-43-65/2012

⁷² A mellékvízmérők csere utáni zárral való ellátása (plombálás) szolgáltatás költségei megegyeznek a bekötési vízmérők csere utáni plombálása szolgáltatás költségeivel

⁷³ Egyéb költségek: adminisztratív költségek, telefonköltség, igazgatási költség.